LA JUSTÍCIA GRATUÏTA A LA COMUNITAT VALENCIANA (2015-2018)

Direcció General de Reformes Democràtiques
i Accés a la Justícia[1]

RESUM: Aquest article recopila i plasma les principals novetats que -des del punt de vista legislatiu, pressupostari i de millora del sistema (procés de transformació digital: expedient electrònic i carpeta ciutadana)- han permés millorar el funcionament de la justícia gratuïta com a servei públic.

Prenent com a punt de partida la situació de la justícia gratuïta en els últims anys (2015-2018) així com les idees i propostes manifestades en el si del Consell Assessor d'Assistència Jurídica Gratuïta, reunit per primera vegada en 2017, i sobre la base dels resultats obtinguts en aquell, aquest document pretén reprendre les idees i propostes manifestades en aquest fòrum i analitzar el seu grau d'implantació amb la finalitat de prendre consciència dels objectius aconseguits i afrontar les deficiències existents per a la millora del sistema..

PARAULES CLAU: Justícia gratuïta, servei públic, millora del sistema..

ABSTRACT: This article compiles and captures the main novelties that - from the legislative, budgetary and system improvement point of view (digital transformation process: electronic file and citizen file) - have allowed improving the functioning of free justice as a public service.

Taking as a starting point the situation of free justice in recent years (2015-2018) as well as the ideas and proposals expressed within the Advisory Council of Free Legal Assistance, first meeting in 2017, and on the basis of The results obtained in this document are intended to retake the ideas and proposals expressed in said forum and analyze their degree of implementation in order to become aware of the objectives achieved and address the existing deficiencies to improve the system

KEYWORDS: Free justice, public service, system improvement..

1 Elaborat per personal adscrit a la Direcció General de Reformes Democràtiques i Accés a la Justícia

SUMARI: 1. Introducció. 2. L'assistència jurídica gratuïta i el torn d'ofici en l'ordenament jurídic: Concepte. Antecedents i evolució. 3. Marc normatiu. 4. L'actuació dels professionals i de les comissions d'assistència jurídica gratuïta: Balanç de l'assistència jurídica gratuïta en el període 2015-2018. 4.1. Balanç de l'assistència jurídica gratuïta en el període 2015-2018. 4.2. Expedients tramitats pels col·legis d'advocats/ades i de procuradors/es de la Comunitat Valenciana en el període 2017-2018 a les comissions d'assistència jurídica gratuïta. 4.3. Especialització de l'assistència i dels serveis d'orientació jurídica (SOJ). 5. Balanç del benefici de justícia gratuïta des del punt de vista pressupostari. 6. Altres conceptes finançats per l'Administració. 6.1. Convenis subscrits amb el CVCA per a la realització de cursos formació. 6.2. Altres accions formatives. 7. Consideracions relatives a la implantació de mecanismes de control, avaluació i seguiment de les actuacions desenvolupades després de l'aprovació del Decret 17/2017. 8. Nous reptes o perspectives. 8.1. Àmbit normatiu. 8.2. Àmbit procedimental. 8.3. Gestió de la subvenció. 9. Conclusions.

1. Introducción

I. La Constitució Espanyola en el títol I, "Dels drets i llibertats fonamentals", garanteix la tutela judicial efectiva quan regula, en l'article 24, el dret fonamental de totes les persones a obtindre la tutela efectiva dels jutges i tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims i prohibeix així la indefensió. Igualment, reconeix, entre altres, el dret de totes les persones al jutge ordinari predeterminat per la llei, a la defensa i a l'assistència d'advocat i procurador.

Ara bé, l'articulació d'aquest dret implica un assessorament i defensa tècnica per part de professionals de l'advocacia i la procura. Si l'accés a la tutela judicial efectiva estiguera supeditat a l'existència de recursos econòmics de les persones que pretenen accedir-hi, aquest dret quedaria desvirtuat. Per això, a més de la tutela judicial efectiva, el text constitucional estableix, al seu torn, que la justícia serà gratuïta quan així ho dispose la llei i, en tot cas, respecte dels qui acrediten insuficiència de recursos per a litigar (art. 119).

En desenvolupament d'aquest precepte constitucional es va dictar la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, que materialitza aquest dret i permet, amb això, que les persones més desfavorides i, per tant, desprotegides, puguen accedir a la justícia en defensa dels seus drets i interessos legítims i estiguen, en tot cas, assistits pels serveis professionals necessaris.

Al nostre país, l'assistència jurídica gratuïta és un dret assentat en el qual intervenen, com a mitjans per a reconéixer-lo i prestar-lo, principalment, les comissions d'assistència jurídica gratuïta i els i les professionals de l'advocacia i procura dels torns d'ofici.

II. Aquest article s'estructura en tres parts:

Des del punt de vista normatiu:

— Cal valorar les circumstàncies que van desembocar en l'aprovació del Decret 17/2017, de 10 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta (D. 17/2017) així com les novetats i millores que ha suposat aquest respecte:

  - de les actuacions professionals de defensa i representació, actuacions professionals realitzades en el torn de guàrdia, així com l'assessorament i l'orientació prèvia prestats pels serveis d'orientació jurídica;

  - de l'increment de les garanties dels drets dels ciutadans immersos en un procés judicial.

— Cal valorar l'impacte i la repercussió que l'Ordre 19/2018, de 26 de juliol, de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, per la qual es revisen les quanties dels mòduls i bases de compensació econòmica dels annexos II i III del Decret 17/2017, ha suposat respecte de les actuacions desenvolupades pels diferents professionals intervinents.

Des del punt de vista de la gestió procedimental:

— Cal valorar l'organització i l'execució de l'assistència jurídica gratuïta a través del seguiment de les sol·licituds de reconeixement de dret tramitades i actuacions fetes durant els últims anys.

— Cal valorar el resultat de l'impacte de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en la tramitació de les sol·licituds de justícia gratuïta.

Des del punt de vista de la gestió econòmica de les subvencions:

— Cal elaborar un balanç relatiu a la despesa executada i pagaments realitzats amb càrrec a la subvenció pressupostada i concedida en matèria d'assistència jurídica gratuïta i accés a la justícia, tenint en compte que les diferències que puguen resultar quant a les dades plasmades (nombre d'actuacions i import total de la seua retribució) deriven de prendre en consideració, com a base d'aquest càlcul, actuacions realitzades en períodes diferents, com són: el període que abasta l'exercici pressupostari[2] de la subvenció o el període relatiu a l'any natural.

— El balanç de la situació dels cursos de formació finançats per la Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública (denominació actual), en virtut dels diferents convenis de col·laboració subscrits amb el Consell Valencià de Col·legis d'Advocats.

— Balanç de la situació dels cursos de formació impulsats i sufragats per la Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, a través de la Direcció General de Reformes Democràtiques i Accés a la Justícia, als col·legis d'advocats i advocades en matèria de torn d'ofici i víctimes de violència de gènere, i sol·licitats i impartits pels mateixos col·legis.

Finalment, a més d'això, es plasmaran les propostes plantejades en el Fòrum de Debat sobre la Justícia a la Comunitat Valenciana,[3] especialment, de les iniciatives sorgides a l'Observatori sobre Justícia Gratuïta[4] com a mitjà d'aconseguir mesures per a la millora de l'Administració de justícia, la qual cosa permetrà valorar-ne la posada en marxa i el nivell de compliment en els últims anys.

En tot cas, les dades emprades per a elaborar aquest document has sigut obtingudes/

2 Ha de tindre's en consideració que l'exercici pressupostari comprén, fins a l'any 2017 inclusivament, les actuacions recollides en les certificacions expedides pel Consell Valencià de Col·legis d'Advocats (CVCA) i el Consell Valencià de Col·legis de Procuradors (CVCP) relatives a l'últim trimestre de l'any natural anterior i els tres primers trimestres de l'any natural al qual es refereix la subvenció.
En aquest sentit, el Decret 17/2017, en l'article 50 referit a la "justificació de l'aplicació de la subvenció", estableix que "en el mes natural següent al de finalització de cada trimestre o, si escau, en el període de temps que s'haja establit [...]". Les resolucions per a la concessió de la subvenció al CVCA i el CVCP per a la implantació, atenció i funcionament dels serveis d'assistència jurídica per a l'any 2018, de dates 5 d'abril de 2018, estableixen el caràcter bimestral de les certificacions. La conseqüència d'això és que, per a l'any 2018, l'exercici pressupostari comprén les actuacions certificades durant l'últim trimestre de l'any natural anterior (4t trimestre de 2017: octubre, novembre i desembre) i els 5 primers bimestres de l'any natural en qüestió (gener a octubre), la qual cosa implica que l'exercici pressupostari relatiu a 2018 continga tretze mensualitats.

3 Resolució de 19 de novembre de 2015, de la Consellera de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, per la qual es regula la composició i funcionament del Fòrum de Debat sobre Justícia a la Comunitat Valenciana (DOCV núm. 7666, de 26.11.2015).

4 Resolució de 3 de desembre de 2015, de la Consellera de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, per la qual es nomenen els membres de l'Observatori sobre Justícia Gratuïta, derivat del Fòrum de Debat sobre la Justícia a la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 7701, de 20 de gener de 2016).

facilitades per l'aplicació informàtica DEBADES,[5] les sessions de les comissions d'assistència jurídica gratuïta, la informació facilitada pels consells valencians de col·legis d'advocats i de procuradors així com pels mateixos col·legis professionals, igual que sobre la base dels informes previs del Servei d'Accés a la Justícia i del XII Informe de l'Observatori de Justícia Gratuïta.[6]

2. L'assistència jurídica gratuïta i el torn d'ofici en l'ordenament jurídic: concepte

El Diccionario del Español Jurídico[7] defineix l'assistència jurídica gratuïta com un dret fonamental de caràcter instrumental respecte del dret d'accés a la jurisdicció que habilita per a interposar pretensions o oposar-s'hi als qui no tenen mitjans econòmics suficients per a fer-ho i, més àmpliament, tracta d'assegurar que cap persona quede processalment indefensa per mancar de recursos per a litigar. Això es tradueix en la dispensa del pagament d'honoraris d'advocat i procurador i altres despeses derivades del procés.

L'article 6 de la Llei 1/1996 es refereix al contingut material d'aquest dret, i comprén les prestacions següents, principalment:

- Assessorament i orientació gratuïts amb caràcter previ a l'inici del procés.
- Assistència d'advocat al detingut o pres.
- Defensa i representació gratuïtes per advocat i procurador en el procediment judicial.
- Inserció gratuïta d'anuncis o edictes, en el curs del procés, que preceptivament hagen de publicar-se en periòdics oficials.
- Exempció de taxes judicials, així com del pagament de depòsits per a la interposició de recursos.
- Assistència pericial gratuïta en els termes establits en la llei.
- Obtenció gratuïta de còpies, testimoniatges, instruments i actes notarials.
- Reducció del 80 % dels drets aranzelaris que corresponguen per determinades actuacions notarials.
- Reducció del 80 % dels drets aranzelaris que corresponguen per determinades actuacions dels registres de la propietat i mercantil.

D'això es desprén que la justícia gratuïta està integrada per una sèrie de prestacions, entre les quals cal destacar l'assessorament i orientació previs al procés, l'assistència d'advocat al detingut així com la defensa i representació en el procediment judicial.

5 Aplicació que dona suport a les comissions d'assistència jurídica gratuïta per a la gestió dels expedients.

6 Advocacia Espanyola-Wolters Kluwer 2017. Estadística completa 2013-2017.

7 El Diccionario del Español Jurídico (DEJ) naix de la preocupació del Consell General de Poder Judicial (CGPJ) pels problemes de claredat i seguretat del llenguatge jurídic, i va ser elaborat gràcies a un conveni entre el CGPJ i la RAE. Pot consultar-se a través de l'enllaç següent: https://dej.rae.es/.

Prestacions, serveis i actuacions que són realitzats pels advocats/ades i procuradors/es de l'anomenat torn d'ofici.

Sobre la base del que s'ha esmentat, es pot definir el torn d'ofici com la relació d'advocats i advocades i de procuradors i procuradores a qui, de manera voluntària i després d'haver reunit una sèrie de requisits per a formar-ne part, se'ls assigna, pels seus col·legis professionals respectius, seguint un sistema de distribució objectiu, la defensa de persones físiques i/o de determinades entitats i associacions que gaudeixen del benefici de justícia gratuïta.

3. Marc normatiu

a) Àmbit estatal

A més dels ja esmentats articles 24 i 119 de la CE, l'article 17.3 garanteix "l'assistència d'advocat al detingut en les diligències policials i judicials", i es converteix així el professional de l'advocacia en un instrument essencial per a garantir i prestar el servei públic de la defensa en les millors condicions.

En desenvolupament d'aquests preceptes constitucionals es va dictar la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta (Llei 1/1996), que va materialitzar aquest dret. Amb això es va permetre que les persones més desfavorides i, per tant, desprotegides, pogueren accedir a la justícia en defensa dels seus drets i interessos legítims assistits, en tot cas, dels serveis professionals necessaris.

Aquesta meta legal de proporcionar, a les persones que ho precisen, un sistema ràpid i eficaç de justícia gratuïta s'articula sobre la base d'un servei públic prestat per l'advocacia i el procuradoratge, finançat amb fons públics. Així ve previst en la Llei 1/1996, quan estableix, en l'article 37, que "les administracions públiques competents, per a assegurar el dret a l'assistència jurídica gratuïta al qual es refereix l'article 119 de la Constitució, hauran de subvencionar amb càrrec a les dotacions pressupostàries la implantació, atenció i funcionament dels serveis d'assistència jurídica gratuïta pels col·legis d'advocats i procuradors".

Aquest dret a la gratuïtat de la justícia per als qui manquen de recursos suficients es va veure completat amb els diferents reglaments posteriors dictats en desenvolupament de la Llei 1/1996, especialment en el Reial decret 996/2003, de 25 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de justícia gratuïta.[8]

No obstant això, els anys transcorreguts des de l'aprovació de la Llei 1/1996 i els canvis en l'estil de vida i en les necessitats de la societat actual evidencien la tasca, encara pendent, de dur a terme una adaptació substancial del contingut.

8 Cal tindre en compte que d'acord amb l'article 1.3 de l'esmentat reial decret, hi ha articles que, a l'empara del que disposa la disposició addicional primera de la Llei 1/1996, resulten aplicables de manera general en tot el territori nacional.
El dit reial decret ha sigut modificat recentment per l'Ordre JUS/1170/2018, de 7 de novembre, per la qual s'actualitza l'annex II del Reial decret 996/2003.

La regulació continguda en la Llei 1/1996, així com les modificacions operades[9] sobre aquesta, resulten insuficients i des de diferents fòrums s'està manifestant la necessitat de revisar el marc legal i reglamentari de la justícia gratuïta.

En línia amb el que s'ha dit, entre les propostes d'actualització del marc legal existent, cal destacar les diferents mesures assenyalades per l'Advocacia Espanyola i incloses en el document anomenat Pla estratègic 2020*,* referides a la justícia gratuïta i que es transcriuen a continuació:

"a) S'evidencia la necessitat d'actualitzar el marc que va establir la Llei 1/1996, i es reitera d'aquesta manera la recomanació efectuada per aquest grup d'experts en informes anteriors (recomanació segona, informe de l'any 2016).

b) Mentre no s'actualitze la llei, almenys es recomana la modificació del reglament, i això per als següents objectius mínims:

1. Per a aclarir i homogeneïtzar els requisits d'accés dels advocats al torn d'ofici, establits en l'Ordre ministerial de 3 de juny de 1997. Les interpretacions dispars que s'han fet sobre l'ordre ministerial referida, així com la influència de la Llei 34/2006, sobre l'accés a les professions d'advocat i procurador dels tribunals, ho aconsellen.

2. Per a regular la procedència de la formació continuada.

3. Per a actualitzar, respectant el marc competencial de cada administració territorial, les compensacions econòmiques als lletrats i garantir la dignitat d'aquestes."[10]

b) Àmbit autonòmic

L'exercici efectiu de les competències atribuïdes a la Generalitat Valenciana[11] es va materialitzar, en un primer moment, amb l'aprovació i entrada en vigor del Decret

9 Entre aquestes modificacions hi ha les més recents introduïdes per:
- Reial decret llei 3/2013, de 22 de febrer, pel qual es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta.
- Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte.
- Llei 41/2015, de 5 d'octubre, de modificació de la Llei d'enjudiciament criminal per a l'agilitació de la justícia penal i l'enfortiment de les garanties processals.
- Llei 42/2015, de 5 d'octubre, de reforma de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.
- L'última actualització establida per la disposició final 1.2 de la Llei 3/2018, d'11 de juny, ref. BOE-A-2018-7831, que va entrar en vigor l'1 d'octubre de 2018, i que modifica els articles 1 i 6.3, i afegeix així mateix l'article 21 bis de la Llei 1/1996.

10 Recomanacions contingudes en l'informe XII de l'Observatori de Justícia Gratuïta elaborat pel Consell General de l'Advocacia Espanyola, juntament amb Wolters-Kluwers 2017.

11 El títol competencial ve configurat en l'article 49.1.36a de l'Estatut d'Autonomia, segons el qual correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'"Administració de justícia, sense perjudici del que es disposa en la legislació de desenvolupament de l'article 149.1.5a de la Constitució", i concretament en l'article 36.1.5a, en què el mateix Estatut atribueix a la comunitat autònoma "La competència per a ordenar els serveis de justícia gratuïta que podran prestar-se directament o en col·laboració amb els col·legis d'advocats i les associacions professionals".
Aquestes competències es van assumir amb la promulgació del Reial decret 293/1995, de 24 de febrer, pel qual es van transferir a la Generalitat les competències corresponents a l'Estat en matèria de provisió de mitjans materials i econòmics per al funcionament de l'Administració de justícia.

299/1997, de 9 de desembre, del Govern Valencià, d'assistència jurídica gratuïta[12] el qual, després de diferents modificacions, va ser derogat pel Decret 29/2001, de 30 de gener. Aquest, al seu torn, va ser modificat per diferents normes (decrets i ordres) i finalment derogat per l'actual i vigent Decret 17/2017, de 10 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta. Aquest Decret 17/2017, juntament amb l'Ordre 19/2018, de 26 de juliol, per la qual es revisen, actualitzen i incrementen els mòduls i bases de compensació econòmica amb la qual es retribueixen les actuacions realitzades en matèria d'assistència jurídica gratuïta i accés a la justícia, constitueixen el marc normatiu autonòmic vigent.

A continuació s'exposen les millores i novetats que, des d'un punt de vista procedimental, així com pressupostari i retributiu, han suposat les diferents normes que s'han desenvolupat i aprovat al territori de la Comunitat Valenciana durant aquest llarg període de temps.

b.1) Decret 299/1997, de 9 de desembre, del Govern Valencià, d'assistència jurídica gratuïta

El Decret 299/1997, en compliment del que s'estableix en la disposició final primera de la Llei 1/1996, va normalitzar els aspectes relatius a la regulació dels documents que han de presentar els sol·licitants d'assistència jurídica gratuïta, el procediment per a l'aplicació de la subvenció i el sistema de determinació de les bases i mòduls de compensació econòmica, amb càrrec a fons públics, per la prestació dels serveis d'assistència jurídica gratuïta i assistència a la persona detinguda, concepte aquest últim que posteriorment s'ha vist ampliat a la persona presa o investigada.

Així mateix, la norma esmentada va introduir innovacions importants respecte de la normativa estatal aplicable en aquell moment, en tres àmbits diferents:

- En relació amb el sistema per a la justificació de les actuacions realitzades pels professionals adscrits als serveis de torn d'ofici i assistència a la persona detinguda: es va implantar el taló, que simplifica i agilitza la manera en què aquests professionals havien d'acreditar les activitats i serveis prestats en matèria de justícia gratuïta.
- En relació amb els mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions professionals realitzades en aquesta matèria: es van incorporar nous conceptes per a preveure i completar les diferents fases processals en cada ordre jurisdiccional.
- En relació amb la quantia dels mòduls de compensació econòmica amb els quals subvencionar la realització efectiva de les actuacions desenvolupades: es van incrementar de manera considerable, respecte de les establides per la normativa de l'Administració central, mitjançant els mòduls fixats en els annexos del decret esmentat.

12 Publicat en el DOGV núm. 3.142, de data 15 de desembre de 1997.

b.2) Decrets 23/1998, de 2 de març, 73/1999, de 17 de maig i 120/2000, de 25 de juliol

El Decret 23/1998 va afectar exclusivament els i les professionals de la procura, ja que va regular o modificar els mòduls i bases de compensació per a procuradors continguts en l'anterior Decret 299/1997. Entre les principals novetats cal destacar que va suposar la introducció, per primera vegada, d'una categoria de procediments com els "matrimonials".

Per part seua el Decret 73/1999, aplicable tant a advocats/ades com a procuradors/es, va incloure en els barems, entre altres aspectes, unes certes categories amb la finalitat de, d'una banda, retribuir aquells assumptes en els quals, si bé no resultava preceptiva la intervenció de professionals, eren els mateixos jutjats els qui, mitjançant una interlocutòria motivada i per a garantir la igualtat de les parts en el procés, requerien la designació de professionals; i, d'altra banda, retribuir les designacions que sobrevingueren en fase d'execució de sentència transcorreguts més de dos anys des que va ser dictada.

Finalment, el Decret 120/2000 va actualitzar les categories, així com a modificar els mòduls i bases de compensació per als procuradors i procuradores continguts en el decret anterior.

b.3) Decret 29/2001, de 30 de gener, del Govern Valencià, d'assistència jurídica gratuïta

Malgrat els avanços i millores que va suposar l'esmentat Decret 299/1997 (i les modificacions introduïdes pel Decret 23/1998, de 2 de març, el Decret 73/1999, de 17 de maig, i el Decret 120/2000, de 25 de juliol, dirigides fonamentalment a modificar i actualitzar els mòduls i bases de compensació), la pràctica diària, que en assumptes d'aquesta naturalesa duien a terme les mateixes comissions d'assistència jurídica gratuïta així com els professionals dels diferents col·legis de l'advocacia i procuradoratge, va aconsellar aprofundir en la regulació del sistema d'assistència jurídica gratuïta, la qual cosa va culminar amb l'aprovació del Decret 29/2001, de 30 de gener, del Govern Valencià, d'assistència jurídica gratuïta.[13] Entre les principals millores que va introduir cal destacar:

- L'atenció especial als supòsits de violència domèstica14 i de maltractaments a menors,
- El reconeixement del dret en l'ordre contenciós administratiu als estrangers que no resideixen legalment a Espanya, en aquelles qüestions que incidisquen directament en la seua situació d'il·legalitat.
- La regulació de la manera de prestació del servei de guàrdia permanent, de manera que es dona llibertat als col·legis professionals per establir-lo i opta, quant a la retribució, pel sistema d'assistència en funció de la mitjana de les fetes.
- Establiment d'un nou procediment en l'àmbit de la jurisdicció penal: incideix sobre el model de sol·licitud, ja que exigeix a l'advocat el requeriment al detingut per a

13 Publicat en el DOGV, número 3.930, de data 1 de gener de 2001.

14 Ha d'advertir-se que és amb l'aprovació de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, quan es fa referència al concepte "violència de gènere".

l'aportació de la documentació que resulte preceptiva i, si no es té, l'emissió d'un informe sobre el judici que li mereixen les condicions econòmiques d'aquest.

Igualment, el decret esmentat va servir per a actualitzar els mòduls i bases de compensació d'advocats i procuradors dels tribunals.

b.4) Decrets 28/2003, d'1 d'abril i 67/2003, de 3 de juny

El Decret 29/2001 va ser objecte de modificació pels decrets 28/2003 i 67/2003, del Consell,[15] amb la finalitat, fonamentalment, d'actualitzar alguns aspectes del text articulat. En concret, aquestes modificacions van afectar, d'una banda, els requisits per a la concessió del dret a la justícia gratuïta respecte de les víctimes de violència domèstica (es van ampliar els subjectes que poden beneficiar-se del dret, els supòsits processals o procediments judicials als quals són aplicables) i d'una altra, el procediment per a una distribució millor dels fons públics entre els ens participants en la prestació d'aquest servei, incloent-hi en el barem econòmic nous conceptes indemnitzables (procediments de complexitat especial o compensacions econòmiques per als procediments de jurisdicció voluntària, entre altres). Així mateix, es va pretendre completar els mòduls de compensació econòmica per als professionals adscrits al torn d'ofici encarregats de prestar serveis d'assistència al detingut o pres, de guàrdia i de disponibilitat permanents, a les noves exigències derivades de les reformes processals produïdes en el nostre ordenament jurídic operades per la Llei d'enjudiciament criminal, i s'hi van introduir nous conceptes retributius.

En definitiva, es va tractar de modificacions que, si bé resulten importants des del punt de vista procedimental, es van limitar a incorporar nous mòduls de compensació econòmica amb la finalitat de: o bé adaptar-se a les últimes reformes processals produïdes en el nostre ordenament jurídic, o bé arredonir la quantia dels mòduls ja existents, amb motius de la incorporació de l'euro al nou ordre econòmic comunitari del qual el nostre país forma part.

Tanmateix, malgrat tot això, aquestes modificacions produïdes no van suposar un increment retributiu adequat amb el servei prestat pels professionals de l'advocacia i el procuradoratge i va quedar pendent, segons les demandes formulades per aquests col·legis professionals així com els consells autonòmics respectius, la tasca d'actualitzar i, en conseqüència, incrementar la quantia dels mòduls de compensació econòmica.

b.5) Ordre de 7 de novembre de 2005

Amb la finalitat d'actualitzar i incrementar els diferents mòduls de compensació així com de contribuir de manera positiva a millorar la qualitat del servei públic que, per imperatiu legal, han de prestar aquestes corporacions professionals, es va aprovar l'Ordre de 7 novembre de 2005, de la Conselleria de Justícia, Interior i Administracions Públiques, per la qual es modifiquen els annexos I i II del Decret 29/2001, de 30 de gener del Govern

15 Decrets que apareixen publicats en el DOGV, núm. 4.475, de data 7 d'abril de 2003, i núm. 4.515, de data 5 de juny de 2013, respectivament.

Valencià, per a l'actualització dels mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions que es presten pels serveis del torn d'ofici, i assistència al detingut o pres, pels procuradors i advocats de la Comunitat Valenciana.[16]

L'increment experimentat, des de l'any 2005 fins a l'any 2011, en la tramitació i resolució de sol·licituds de justícia gratuïta va ser substancial, passant de 63.025[17] expedients tramitats en 2005 a 115.798 expedients tramitats l'any 2011. Aquest increment va suposar, així mateix, un augment important en la despesa pública associada a aquest servei, que va passar d'un pressupost anual de 15.377.753,18 €[18] l'any 2005 a un pressupost anual de 25.170.062,06 €[19] l'any 2011.

No és fins a l'any 2012 quan, davant de la situació generalitzada de crisi econòmica existent, la Generalitat va fixar com a objectiu per a 2012 l'austeritat en la despesa pública.

b.6) Ordre 2/2012, de 17 de gener

Per tal de contribuir amb aquest objectiu marcat per la Generalitat d'austeritat i contenció en la despesa pública, de reducció del dèficit pressupostari i d'avanç en la racionalització i optimització dels recursos públics per a aconseguir més eficiència i eficàcia en el sistema, es dicta l'Ordre 2/2012, de 17 de gener, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social, per la qual es modifica l'Ordre de 7 de novembre de 2005, de la Conselleria de Justícia, Interior i Administracions Públiques, sobre mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions del torn d'ofici i assistència a la persona detinguda o presa pels procuradors/es i advocats/ades de la Comunitat Valenciana.

L'aprovació d'aquesta ordre venia justificada, segons s'esmenta, per la necessitat de revisar els mòduls i bases de compensació econòmica vigents en aquest moment. Del seu contingut es pot arribar a tres grans conclusions:

a) La modificació d'alguns dels seus mòduls amb la rebaixa de l'import o la quantia assignada a la retribució: a tall d'exemple cal mencionar els judicis ràpids amb conformitat, les actuacions com l'assistència ordinària a la persona detinguda així com el mòdul relatiu a la tramitació col·legial de sol·licituds d'assistència jurídica gratuïta per part dels col·legis professionals d'advocats/ades i de procuradors/es. L'argument assenyalat per a dur a terme la modificació a la baixa d'aquests mòduls, d'acord amb l'assenyalat en l'ordre, va ser la complexitat escassa que presenten aquest tipus d'actuacions.

16 Ordre de 7 de novembre de 2005, publicada en el DOGV, núm. 5.140, de data 22 de novembre de 2005.

17 Nombre d'expedients tramitats per les comissions d'assistència jurídica gratuïta, d'acord amb les dades obtingudes per l'aplicació informàtica DEBADES.

18 Poden consultar-se les línies de subvenció anuals aprovades, en virtut de la Llei de pressupostos de la Generalitat, a favor del CVCA i del CVCP de la Comunitat Valenciana i l'import assignat a aquests a través del lloc web de la Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic (www.hisenda.gva.es)

19 Poden consultar-se les línies de subvenció anuals aprovades, en virtut de la Llei de pressupostos de la Generalitat, a favor del CVCA i del CVCP de la Comunitat Valenciana i l'import assignat a aquests a través del lloc web de la Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic (www.hisenda.gva.es)

b) L'increment que experimenten alguns dels mòduls –a tall d'exemple convé anomenar les actuacions amb jurat i algunes fases de la via contenciosa administrativa, social i jurisdicció civil–. Increment que justificava l'ordre en "la complexitat i dificultat tècnica".

c) Finalment, un tercer grup d'actuacions que no van experimentar cap canvi, com per exemple els mòduls referits a la jurisdicció de menors o alguns serveis de guàrdia.

b.7) Ordre 4/2015, de 15 de juny

L'any 2015, en els pressupostos anuals de la Generalitat s'aprecia un increment de les partides destinades a sufragar o subvencionar el cost dels serveis destinats a assistència jurídica gratuïta.

El reflex, la translació i la repercussió efectiva d'aquest augment pressupostari destinat a l'assistència jurídica gratuïta en els professionals actuants que presten aquest servei públic es va materialitzar a través de l'Ordre 4/2015, de 15 de juny, de la Conselleria de Governació i Justícia,[20] per la qual es revisen a l'alça els mòduls de compensació econòmica que serveixen per a la retribució de les actuacions professionals respecte dels qui tenen el dret d'assistència jurídica gratuïta i que ha suposat un augment lleuger dels mòduls que van ser retallats en l'exercici 2012.

b.8) Ordre 1/2016, de 27 de gener

L'aprovació de l'Ordre 1/2016, de 27 de gener,[21] de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, per la qual es modifica l'anterior Ordre 4/2015, va suposar l'augment de certs mòduls, com les assistències en guàrdies, els judicis ràpids i procediments abreujats en matèria penal, així com aquells procediments de família en matèria civil. Es va buscar amb això, segons indica la norma, compensar l'esforç realitzat durant els últims anys pels advocats dedicats al torn d'ofici, concebut com un servei públic imprescindible per a fer real i eficaç el dret fonamental a la tutela judicial efectiva.

b.9) Decret 17/2017, de 10 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta

Al llarg del 2016, i després de més de quinze anys des de l'aprovació del Reglament d'assistència jurídica gratuïta de la Comunitat Valenciana, l'evolució de les necessitats dels ciutadans així com les diferents reformes normatives produïdes,[22] van determinar la necessitat d'adaptar la normativa existent a la realitat econòmica, social i jurídica a fi

20 Ordre que apareix publicada en el DOCV, núm. 7.551, de data 18 de juny de 2015.

21 Ordre que apareix publicada en el DOCV, núm. 7.707, de data 28 de gener de 2016.

22 Entre les diferents reformes produïdes cal destacar les modificacions introduïdes pel Reial decret llei 3/2013, de 22 de febrer, pel qual es modifica el règim de taxes en l'àmbit de l'Administració de justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta, la Llei 41/2015, de 5 d'octubre de modificació de la Llei d'enjudiciament criminal per a l'agilitació de la justícia penal i l'enfortiment de les garanties processals, i la Llei 42/2015, de 5 d'octubre, de reforma de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

d'evitar o remeiar el desfasament existent entre el marc jurídic i la realitat civil i social.

La conseqüència va ser la iniciació d'un període de consulta pública així com de negociacions amb tots els operadors jurídics, consells autonòmics i col·legis professionals d'advocacia i procura, amb la finalitat que –després de valorar i analitzar la situació de la justícia gratuïta al territori autonòmic valencià– s'estudiaren quines mesures, canvis o propostes serien necessàries per a optimitzar la qualitat d'aquest servei fonamental.

Procés que va finalitzar l'any 2017, amb l'aprovació del Decret 17/2017, de 10 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta[23] (D. 17/2017). Amb aquesta norma es tracta de donar resposta als aspectes següents:

- Objectius perseguits: Adequar la norma a la realitat social, econòmica i jurídica del moment actual, millorar el sistema, solucionar les disfuncions observades en els últims anys i permetre una prestació d'aquest servei públic més garantista, àgil, eficient i de més qualitat a través de l'atenció especialitzada per ordres jurisdiccionals o branques jurídiques.
- Finalitat: La finalitat és regular:

  a) el procediment per al reconeixement del dret d'assistència jurídica gratuïta, consagrat en l'article 119 de la Constitució Espanyola;

  b) el règim dels òrgans que intervenen en el procediment esmentat;

  c) el procediment per a atorgar la subvenció compensatòria derivada de la prestació dels serveis d'assistència jurídica gratuïta;

  d) l'organització dels serveis d'assistència jurídica gratuïta que comprenen d'una banda l'assistència lletrada, defensa i representació gratuïta, i d'una altra l'assistència pericial;

  e) i desenvolupar l'assistència jurídica específica per a grups integrats per persones en les quals concorren factors de vulnerabilitat especial d'acord amb el que disposa la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte (entre altres, persones amb diversitat funcional, persones amb capacitat modificada judicialment, persones presumptament incapaces i persones dependents).
- Novetats respecte de la regulació anterior:

  • Des del punt de vista del procediment:

  a) Adapta la composició de la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta a les novetats legislatives.24

  b) Completa i reforça l'estructura organitzativa amb la creació del Consell Assessor d'Assistència Jurídica Gratuïta.

  c) Introdueix millores en la gestió i tramitació dels expedients d'assistència jurídica gratuïta a fi d'aconseguir més eficiència i agilitat en el reconeixement del dret:

23 Decret publicat en el DOGV núm. 7990, d'1 de març de 2017, l'entrada en vigor del qual es va produir, d'acord amb el que s'estableix en la disposició final segona, "l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*", és a dir, en data 2 de març de 2017.

24 Llei 42/2015, de 15 d'octubre.

c.1) Model normalitzat de sol·licitud que possibilita autoritzar expressament els col·legis d'advocats competents per a tramitar-la, a fi que aquests sol·liciten, consulten i verifiquen les dades econòmiques i, especialment, la informació relativa a les rendes i al patrimoni declarats; la poden recaptar en particular, de l'Administració tributària, Cadastre, Seguretat Social, així com dels registres de la propietat i mercantils o de qualssevol altres registres que tinguen aquesta informació.

c.2) Simplificació de la documentació que ha de presentar la persona sol·licitant.

c.3) Impuls de l'ús de l'expedient electrònic com a eina alternativa per a presentar sol·licituds, per a obtindre una reducció en els terminis de tramitació i un abaratiment del cost per a l'Administració pública i per a la ciutadania.

• Des del punt de vista de les actuacions professionals:

a) Implanta un sistema de prestacions efectives que incideixen en la millora de l'atenció especialitzada de les persones més desfavorides i desprotegides.

b) Reforça els serveis d'orientació jurídica, general i especialitzats, i accés a la justícia en relació amb les persones amb diversitat funcional, les que tinguen la capacitat modificada judicialment, o siguen presumptament incapaces, i amb les persones dependents, quan en tots aquests casos necessiten l'ajuda d'altres persones per a fer les activitats més essencials de la vida diària.

c) Estableix torns d'ofici especialitzats per matèries, branques del dret i víctimes en les quals concorren factors de vulnerabilitat especial que requereixen necessitats especials de protecció, d'acord amb el que es disposa en la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte.

d) Preveu la possibilitat que, juntament amb els torns d'ofici que ja hi ha, es creen, allí on el nombre de professionals ho permeta, nous torns en matèries de violència de gènere, estrangeria i per a les persones amb diversitat funcional, que tinguen la capacitat modificada judicialment, presumptament incapaces, i persones dependents.

e) Aposta per la formació adequada dels qui hagen de prestar aquests serveis, ja que estableix l'exigència de l'acreditació d'experiència suficient o la superació dels cursos formatius específics que s'establisquen, per a poder prestar l'actuació professional en els diferents torns especialitzats.

• Des del punt de vista de la gestió de la subvenció:

a) Dissenya un nou model de justificació i control de la subvenció concedida en matèria d'assistència jurídica gratuïta, que engloba les diferents actuacions prestades pels serveis d'orientació jurídica (generals i especialitzats), pels i les professionals adscrits/es al torn d'ofici (general i especialitzat) així com les despeses de gestió i infraestructures que els consells autonòmics i col·legis d'advocats/ades i de procuradors/es posen a la disposició del servei de justícia gratuïta i assistència a la persona detinguda, que s'ajuste a les garanties establides per la normativa de les subvencions.

b) Actualitza la tipologia dels mòduls i bases mitjançant l'increment de les retribucions que perceben, per les actuacions professionals realitzades, els qui presten aquest servei.

c) Introdueix nous mòduls que, pel que sembla, no venien establits com a tals en la normativa anterior, com són:

I. en l'ordre jurisdiccional penal "procediment penal: dictada l'ordre de protecció amb mesures civils";

II. en l'ordre jurisdiccional civil, els mòduls corresponents a "mesures cautelars civils, quan siguen prèvies al procés", "presentació de la demanda sol·licitant concurs" o "procediment concursal";

III. en l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu: "formalització de la demanda o contestació, davant del jutjat, en procediment de protecció dels drets fonamentals de la persona" o "mesures cautelars prèvies o coetànies a la demanda";

IV. en la jurisdicció social: "procediment monitori", presentada la demanda així com dictada resolució que pose fi al procediment.

Així mateix, inclou propostes emanades de l'Observatori sobre la Justícia Gratuïta, dins del Fòrum per a la Millora de la Justícia a la Comunitat Valenciana, constituït el desembre de 2015, com a proximitat i immediatesa en la prestació del servei de justícia gratuïta en totes les instàncies o justícia gratuïta per a col·lectius específics (vulnerabilitat especial).

Igualment, preveu la creació, juntament amb els serveis d'orientació jurídica general, de serveis d'orientació jurídica especialitzats, per a atendre determinats col·lectius (penitencieria, estrangeria i immigració i diversitat funcional) que es troben en una situació de vulnerabilitat especial.

En definitiva, aquest decret ha plasmat una aposta decidida pels serveis d'orientació jurídica gratuïta i l'especialització d'aquests, així com dels serveis del torn.[25] En particular, parant molta atenció als col·lectius més vulnerables. A través d'aquest decret, la Comunitat Valenciana s'avança a les últimes modificacions de la llei estatal, que conté en l'article primer la previsió següent: "En l'aplicació d'aquesta llei hauran de prendre's en consideració les necessitats específiques de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat."[26]

No obstant el que s'ha dit, ha d'assenyalar-se que, malgrat els avanços en l'especialització dels serveis d'orientació i assessorament jurídic, en el si de l'Observatori de Justícia Gratuïta, celebrat l'abril de 2018, es va observar una implantació i funcionament encara dispar en l'àmbit dels diferents col·legis d'advocats. Situació que suggereix continuar treballant per l'eficàcia i l'ordenació d'aquests serveis.

25 Articles 33 i següents del Decret 17/2017, de 10 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta.

26 Disposició final primera de la Llei 3/2018, d'11 de juny, per la qual es modifica la Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals a la Unió Europea, per a regular l'Ordre europea d'investigació que modifica la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta.

b.10) Ordre 19/2018, de 26 de juliol

La normativa aplicable al territori de la Comunitat Valenciana queda completada amb l'aprovació de l'Ordre 19/2018, de 26 de juliol, per la qual es revisen les quanties dels mòduls i bases de compensació dels annexos II i III del Decret 17/2017, per la qual s'actualitzen i incrementen els mòduls i bases de compensació econòmica previstos en els annexos II i III del Decret 17/2017.

Aquesta ordre, amb la finalitat de fer complir una reivindicació per part dels consells autonòmics i col·legis professionals –arribar a un finançament correcte del sistema de justícia gratuïta i una retribució digna del torn d'ofici–, suposa millores significatives que han repercutit en les quanties dels honoraris que perceben els professionals que presten els serveis de justícia gratuïta.

En aquest sentit, l'increment més significatiu ha sigut el que s'ha fet sobre aquells mòduls on les actuacions són més nombroses, com l'assistència ordinària a la persona detinguda, el servei de guàrdia o el procediment abreujat.

Igualment, s'estan impulsant millores des del punt de vista normatiu tendents a millorar la regulació del procediment de sol·licitud i del procediment de reconeixement o denegació del benefici de justícia gratuïta, especialment, en aquells supòsits en els quals el procediment s'inicia per requeriment judicial. Per a donar cabuda a això, serà necessari dur a terme una modificació de l'actual Decret 17/2017.

c) Marc competencial

Les competències de justícia gratuïta es van assumir per part de la Direcció General de Reformes Democràtiques i Accés a la Justícia en virtut del Decret 87/2017, de 7 de juliol,[27] del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques.

Al llarg de l'ampli període analitzat, les competències en matèria de justícia gratuïta han sigut assumides per les diferents conselleries o departaments creats a fi d'organitzar l'Administració de la Generalitat.

Va ser el Decret 7/2015,[28] de 29 de juny, modificat pel Decret 10/2015, de 7 de juliol, els dos del president de la Generalitat, el que va determinar les conselleries en què, actualment, s'organitza l'Administració de la Generalitat. Aquest decret va atribuir a la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, entre altres, la competència en matèria de justícia i reformes democràtiques. Igualment, va suposar la creació de la Direcció General de Justícia, Reformes Democràtiques i Funció Pública.

27 Modificat pel Decret 103/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Decret 87/2017, de 7 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques.

28 Publicat en el DOCV núm. 7.560, de 30 de juny de 2015.

De la mateixa manera, a través del Decret 130/2015,[29] de 7 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat, es va atribuir a la Direcció General de Justícia les competències en matèria de justícia gratuïta.

No obstant això, amb l'aprovació del Decret 17/2017, juntament amb l'entrada en vigor, amb caràcter previ, del Decret 165/2016, de 4 de novembre,[30] del Consell, pel qual es crea i regula la Xarxa d'Oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte, va fer que resultara necessària la redistribució de competències entre la Direcció General de Reformes Democràtiques i la Direcció General de Justícia (que fins a aquella data tenia assumides les competències en matèria de justícia gratuïta).

En aquest sentit, i dins de les competències en matèria d'aprofundiment en el desenvolupament democràtic a la Comunitat Valenciana, la Direcció General de Reformes Democràtiques i Accés a la Justícia, en virtut del Decret 87/2017, de 7 de juliol,[31] del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, va assumir, entre altres, les competències en matèria de promoció dels drets de la ciutadania d'accés a la justícia així com les competències en matèria d'assistència jurídica, i dins dels serveis en què s'estructura la Direcció General, aquestes funcions corresponen al Servei d'Accés a la Justícia.

Actualment és el Decret 105/2019, de 5 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat, l'instrument que atribueix a la Direcció General de Reformes Democràtiques i Accés a la Justícia la competència per a l'exercici de les funcions en matèria d'assistència jurídica gratuïta, entre altres.

d) Evolució dels mòduls i bases de compensació econòmica

Finalment, una vegada analitzada la normativa aprovada a l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana al llarg d'aquest ampli període de temps (1997-2018), resta per comparar els efectes o l'impacte que aquesta ha tingut en la implantació del sistema i en la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta.

Per a fer-ho, s'han elaborat les següents taules comparatives dels mòduls i bases de compensació econòmica que han resultat aplicables en el territori de la Comunitat Valenciana des de l'assumpció de competències en aquesta matèria per part de la Generalitat:

Taula 1: Evolució dels mòduls i bases de compensació econòmica aplicables als advocats i advocades que presten el servei d'assistència jurídica gratuïta a la Comunitat Valenciana

29 Publicat en el DOCV núm. 7.566, de 8 de juliol de 2015.

30 Publicat en el DOCV núm. 7.916, de 14 de novembre de 2016.

31 Modificat pel Decret 103/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Decret 87/2017, de 7 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques.

Taula 2: Evolució dels mòduls i bases de compensació econòmica aplicables als procuradors i procuradores que presten el servei d'assistència jurídica gratuïta a la Comunitat Valenciana

En aquestes taules es compara l'evolució que els mòduls i bases de compensació econòmica han experimentat des de l'assumpció per part de la Generalitat de la competència en aquesta matèria fins al moment actual.

L'import dels diferents mòduls i bases de compensació econòmica que apareixen recollits es financen amb càrrec als fons públics de la Generalitat Valenciana, com a sistema de retribució dels i les professionals que presten aquest servei.

TAULA 1

Conceptes bàsems - Decrets i ordres		Decret 259/1997	Decret 73/1998	Decret 29/2001	Decret 28/2003	Decret 67/2003	Ordre 2005	Ordre 2012	Ordre 2015	Ordre 2016	Decret 172/2017	Ordre 19/2018
1000	JURISDICCIÓ PENAL											
1001	Assistència ordinària a la persona detinguda	54,09	66,11	66,11	67	67	90	40	44	60	60	109
1002	Servei de guàrdia, fins a 6 assistències	114,19	132,22	132,22	133	133	150	100	110	150	150	181
1003	Servei de guàrdia, superior a 6 assistències		264,45	264,45	266	266	300	150	165	300	300	362
1004	Guàrdia de permanència per a l'enjudiciament immediat de delictes lleus, en els quals l'assistència d'advocat s'ha requerida per mitjà d'una resolució motivada per l'òrgan judicial: fins a 2 judicis	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	80	80	80	88	88	90	99
1005	Idem: de 3 a 4 judicis de delictes lleus celebrats	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	133	133	133	146,5	146,5	150	165
1006	Idem: més de 4 judicis de delictes lleus	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	200	200	200	220	220	220	242
1007	Disponibilitat per guàrdia diària en partits o demarcacions on no es retribuïsca per servei de guàrdia, assorbibles si escau, per les assistències fetes de manera efectiva	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	30	30	30	No n'hi ha	50	50	55
1008	Disponibilitat per guàrdia setmanal en partits o demarcacions on no es retribuïsca per servei de guàrdia, assorbibles si escau, per les assistències fetes de manera efectiva	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	210	210	210	231	350	350	385
1009	Procediment penal general, dictada la resolució de sobreseïment o obertura de judici oral	120,2	150,25	150,25	151	151	164	200	220	220	220	250
1010	Procediment penal general, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	150,25	240,4	240,4	241	241	261	400	440	440	440	484
1011	Judici amb **jurat**, dictada la resolució de sobreseïment o d'obertura de judici oral	150,25	180,3	180,3	181	181	200	250	275	275	275	303
1012	Judici amb jurat, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment en delictes contra la vida	150,25	450,76	450,76	451	451	475	600	660	660	660	726
1013	Judici amb jurat, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment, i resta de delictes		240,4	240,4	241	241	265	500	550	550	550	605
1014	Procediment **abreujat**, dictada la resolució de sobreseïment o d'obertura de judici oral	78,13	90,15	90,15	91	91	100	75	82,5	100	100	150
1015	Procediment abreujat, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	81,14	120,2	120,2	121	121	150	120	132	150	150	200
1016	Procediment abreujat, tramitat segons el que disposa la Llei 38/2002, de 24 d'octubre per a l'enjudiciament ràpid de determinats delictes (Llista conformista)	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	281	281	281	120	132	180	180	339
1017	Assistència lletrada amb desplaçament per a l'assistència al judici oral, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	108,18	150,25	150,25	151	151	200	150	165	200	200	250
1018	Procediment abreujat, tramitat segons el que disposa la Llei 38/2002, per a l'enjudiciament de determinats delictes i faltes (amb conformitat)				241	241	241	90	99	120	120	291
1019	Judicis per delictes lleus en els quals l'assistència d'advocat és a sol·licitud requerida per mitjà d'una intervenció motivada per l'òrgan judicial	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	110	133
1020	En procediment penal, dictada l'ordre de protecció amb mesures civils										100	121
1021	**Menors**, dictada la resolució d'archivament o la resolució d'obertura d'audiència	30,05	36,06	36,06	37	37	40	50	55	55	55	61
1022	Menors, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	78,13	90,15	90,15	91	91	110	110	121	121	121	133

Concepte b.aterms - Decret i ordres		Decret 259/1997	Decret 73/1999	Decret 25/2001	Decret 28/2003	Decret 67/2003	Ordre 2/2005	Ordre 2/2012	Ordre 2/2015	Ordre 2/2016	Decret 17/2017	Ordre 1/2018
1023	Menors, dictada la resolució d'inici de la peça separada de responsabilitat civil	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	37	37	40	40	44	44	44	48
1024	Menors, dictada la sentència o resolució que posa fi a la peça de responsabilitat civil				61	61	65	65	71,5	71,5	71,5	79
1025	Apel·lacions (penal)		120,2	120,2	121	121	130	130	143	145	145	161
	Apel·lacions amb prova		150,25	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha
1026	Apel·lació en jurisdicció del menor		No n'hi ha	60,1	61	61	90	100	110	110	110	121
1027	Vigilància penitenciària, incidat el procediment	108,18	120,2	120,2	121	121	140	140	154	154	154	169
2000	**JURISDICCIÓ CIVIL**											
2001	Procediment ordinari, dictada la providència d'admissió de demanda o contestació	150,25	180,3	180,3	181	181	200	200	220	220	220	242
2002	Procediment ordinari, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	90,15	120,2	120,2	121	121	140	140	154	200	200	220
2003	Verbal, dictada la providència d'admissió de demanda o contestació	102,17[1]	120,2[1]	120,2	121	121	140	150	165	165	165	182
2004	Verbal, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	42,07[4]	90,15[4]	90,15	91	91	100	110	121	121	121	133
2005	Família, dictada la providència d'admissió de demanda	60,1	90,15	90,15	91	91	100	100	110	110	110	121
2006	Família, d'acord mutu, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	60,1	90,15	90,15	91	91	100	100	110	150	150	165
2007	Família, contenciós, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment	132,22	210,35	210,35	211	211	250	200	220	220	220	302
	Família, dictada la interlocutòria que resolgui la modificació de mesures	30,05	48,08	48,08	49	49	60	60	66	66	No n'hi ha	No n'hi ha
2008	Família, mesures provisionals (Nascut/s hagi sorgit una ordre de protecció a menor/es de 30 dies), inicial el procediment	60,1	90,15	90,15	91	91	91	70	77	100	100	110
2009	Mesures cautelars civils, quan s'igualin prèvies al procés		No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	100	121
2010	Apel·lació (civil)		120,2	120,2	121	121	145	130	143	145	145	175
2011	Procediment monitori, dictada la providència d'admissió o formalitzada l'oposició		150,25									
2012	Procediment monitori s'in ha vista, dictada la resolució que posa fi al procediment			120,2	121	121	125	100	110	125	125	151
2013	Procés d'execució, dictada la interlocutòria per la qual es despatxa	No n'hi ha		90,15	91	91	95	100	110	110	110	121
2014	Procés d'execució, dictada la interlocutòria que posa fi al l'oposició		No n'hi ha	No n'hi ha	121	121	124	124	136,5	136,5	136,5	150
2015	Jurisdicció voluntària, dictada la providència d'admissió de la demanda o contestació			120,2[2]	121	121	95	95	104,5	104,5	104,5	115
2016	Jurisdicció voluntària, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment			120,2[4]	121	121	126	126	139	139	139	153
2017	Diligències preliminars de l'article 256 de la LEC			No n'hi ha	91	91	99	99	109	109	109	120
2018	Presentació de la demanda o el ludant concurs			No n'hi ha	12	12	12	12	135	50	50	55
2019	Procediment concursal, a la conclusió de la fase comuna	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	200	241
2020	Procediment concursal, a la conclusió del concurs										200	241
3000	**JURISDICCIÓ CONTENCIÓS ADMINISTRATIVA**											
3001	Formalització de la demanda o contestació, davant la sala	No n'hi ha	120,2	180,3	181	181	186	220	242	242	242	266
3002	Dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment, davant de la sala		60,1	90,15	91	91	102	120	132	132	132	145
3003	Formalització de la demanda o contestació, davant del jutjat, en procediment ordinari			60,1	60,1	61	75	80	88	90	90	99
3004	Dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment, davant del jutjat, en procediment ordinari			60,1	60,1	61	90	90	99	100	100	110
3005	Procediment abreujat davant del jutjat, dictada la resolució que posa fi al procediment			60,1	60,1	61	95	95	104,5	150	150	165
3006	Formalització de la demanda o contestació, davant del jutjat, en un procediment de protecció dels drets fonamentals de la persona										100	121
3007	Dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment, davant del jutjat, en procediment de protecció dels drets fonamentals de la persona		No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	100	121
3008	Mesures cautelars prèvies o ocdàries a la demanda										50	55
3009	Apel·lació (contencios administratiu)		90,15	120,2	120,2	121	145	130	143	145	145	175
	Apel·lació (amb vista)		150,25									
3010	Mesures cautelarissimes en matèria d'estrangeria		No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	100	121
3011	Actuacions en matèria d'estrangeria prèvies a la via contenciosa		No n'hi ha	30,05	31	31	50	40	44	50	50	75
4000	**JURISDICCIÓ SOCIAL**											
4001	Dictada la providència d'admissió de demanda		30,05	60,1	60,1	61	71	80	88	88	88	97
4002	Dictada la resolució que posa fi al procediment		90,15	120,2	120,2	121	134	140	154	154	154	169
4003	Procediment monitori, presentada la demanda										100	121
4004	Procediment monitori s'in ha vista, dictada la resolució que posa fi al procediment										100	121
4005	Per la redacció, presentació de la paperetai assistència a l'acte de conciliació en via laboral, quan s'interposi la seva demanda		No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	50	60
4006	Per l'assistència al judici de jutge del seu advocat/da i/o graduat/da social, quan s'interposi la seva demanda										75 % tall mitjà del procediment	75 % tall mitjà del procediment
4007	Procediment executiu, presentada la demanda										100	121
4008	Suplicació, presentat el recurs (social)		60,1	120,2	120,2	121	130	130	143	143	143	157
5000	**JURISDICCIÓ MILITAR**											
5001	Dictada la resolució de sobreseiment o d'obertura del judici oral		60,1	60,1	60,1	61	61	65	75	82,5	82,5	103
5002	Dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment		120,2	120,2	120,2	121	121	125	125	137,5	137,5	166
6000	**RECURSOS**											
6001	Per l'anunci (casació)		150,25[6]	210,35[6]	60,1	61	65	65	71,5	71,5	71,5	86
6002	Per la formalització (casació)				210,35	211	211	240	264	264	264	319
6003	Pel recurs extraordinari per infracció processal, civil i penal		No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	300	362
6004	Avocat d'empara		150,25[6]	210,35[6]	60,1	61	65	65	71,5	220	220	241

Conceptes barems - Decrets i ordres

		Decret 2391997	Decret 7311999	Decret 29/2001	Decret 28/2003	Decret 67/2003	Ordre 2005	Ordre 2012	Ordre 2015	Ordre 2016	Decret 17/2017	Ordre 19/2018
7000	NORMES GENERALS											
7001		75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	No n'hi ha	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % de la quantia aplicable al procediment	75 % del mòdul del procediment
7002	Informe motivat d'insostenibilitat de la pretensió	2404	60,1	60,1	61	61	61	100	110	110	110	133
7003	Designació sobrevinguda en fase d'execució, dictada una provisió tenint per cloïda o continuada l'execució		90,15	90,15	91	91	95	95	104,5	105	105	127
7004	Ampliació del'execució, una per procediment		No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha					50 % del mòdul corresponent	50 % del mòdul corresponent
7005	Incidents en el procés: un per procediment					No n'hi ha					50 % del mòdul corresponent	50 % del mòdul corresponent
7006	Supòsits en què no és preceptiva la intervenció d'advocada o advocat, però aquesta és requerida per mitjà d'una interlocutòria motivada per l'òrgan judicial, dictada la provisió per la qual s'assenyala la celebració de judici		60,1	60,1	61	61	90	90	99	110	110	133
7007	En cas de renúncia del lletrat el dia de la vista										100 % del que es preveu per a la fase	100 % del que es preveu per a la fase
7008	Reclamacions prèvies previstes legalment, davant l'INSS, el TTGSS, mútues, qualsevol administració pública o asseguradores										35	42
7010	En els supòsits no previstos, com macrocasues (mòdul anterior), però que compleixquen almenys dues de les característiques següents: més de cinc parts actores, més de 100 hores de dedicació del lletrat, 600 euros de quantia que, amb un informe previ fonamentat del col·legi d'advocats competent i amb caràcter excepcional, siga acceptada i autoritzada per la direcció general competent, a més del mòdul corresponent al procediment judicial de què es tracte.	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	750	825
7009	Macroprocediments en els quals concorrega una completa litat, duració, dificultat o dedicació especial per raó de la matèria, territori, persones implicades, múltiples diligències en òrgans jurisdiccionals o qualsevol altra circumstància que, amb un informe previ fonamentat del col·legi d'advocats competent i amb caràcter excepcional, siga acceptada i autoritzada per la direcció general competent, a més del mòdul corresponent al procediment judicial de què es tracte.				602	602	602	700	3000	3000	3000	3821
7011	Per cada persona beneficiària del Decret d'a j. g. addicional en el mateix procediment, amb el límit del 60 % del mòdul corresponent al procediment				No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	10 % del mòdul corresponent	10 % del mòdul corresponent
8001	Per expedient tramitat	8 % del crèdit total consignat aquest efecte en el pressupost	8 % del crèdit total consignat aquest efecte en el pressupost	3,01 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	7 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	7 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	7 + 8% del crèdit total consignat en el pressupost anual	7 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	7,7 + 8% del crèdit total consignat en el pressupost anual	8 + 8% del crèdit total consignat en el pressupost anual	28,5	33

1. Concepte assimilat, atés que el Decret 2391997 preveu expressament el concepte següent: "Resta de procediments contenciosos, dictada la provisió d'admissió de la demanda o de contestació a aquesta"

2. Concepte assimilat, atés que el Decret 2391997 preveu expressament el concepte següent: "Resta de procediments contenciosos, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment".

3. Concepte assimilat, atés que el Decret 29/2001 preveu expressament el concepte següent: "Resta de procediments especials: dictada la provisió d'admissió"

4. Concepte assimilat, atés que el Decret 29/2001 preveu expressament el concepte següent: "Resta de procediments especials: dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment".

5. Concepte assimilat, atés que el Decret 2391997 preveu expressament. "casació, dictada la interlocutòria d'emplaçament o de denegació".

6. Es refereix al recurs, no a l'anunci d'aquest.

TAULA 2

CONSIDERACIONS PRÈVIES

1. No s'inclou el Decret 67/2003, de 3 de juny, així com l'Ordre 1/2016, de 27 de gener, ja que afecten exclusivament actuacions realitzades pels / per les professionals de l'advocacia.

	Concepte barems - Decrets i ordres	Decret 299/1997	Decret 23/1998	Decret 73/1999	Decret 120/2000	Decret 29/2001	Decret 28/2003	Ordre 2005	Ordre 2012	Ordre 2015	Decret 17/2017	Ordre 19/2018
1000	**JURISDICCIÓ PENAL**											
	Procediment en fase d'instrucció	9,015	14,42									
	Fase del judici oral	9,015	14,42									
1001	Instrucció del procediment sumari			18,03	27,05	27,05	28	40	40	40	44	44,66
1002	Procediment davant del tribunal del jurat, dictada la sentència o resolució que posa fi al procediment			18,03[1]	27,05[1]	27,05[1]	28[1]	120[1]	120[1]	120[1]	132	133,98
1003	Instrucció de diligències prèvies			No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	33	33,50
1004	Instrucció de diligències urgents / judici ràpid										33	33,50
1005	Procediment davant del jutjat penal			18,03	27,05	27,05	28	30	30	30	33	33,50
1006	Procediment davant l'audiència provincial			18,03	27,05	27,05	28	40	40	40	44	44,66
1007	Procediment davant del jutjat de menors			No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	28	30	30	30	33	33,50
1008	Judicis per delicte lleu en els quals la representació del procurador siga requerida per mitjà d'una interlocutòria motivada per l'òrgan judicial			No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	33	33,50
1009	Apel·lació penal	6,01	13,82	18,03	27,05	27,05	28	30	30	30	33	33,50
1010	Execució de sentència transcorreguts dos anys			No n'hi ha	27,05	27,05	28	30	30	30	33	33,50
2000	**JURISDICCIÓ CIVIL**											
	Procediment en primera instància	14,42	14,42									
2001	Procediments de jurisdicció voluntària				No n'hi ha	No n'hi ha	28	30	30	30	33	33,50
2002	Procediments de família contenciosos		18,03[2]	30,05	45,08	45,08	46	50	50	50	55	55,83
2003	Procediments de família d'acord mutu			18,03	33,05	33,06	34	36	36	36	40	40,60

		Decret 2591997	Decret 231998	Decret 731999	Decret 120/2000	Decret 292001	Decret 282003	Ordre 2005	Ordre 2012	Ordre 2015	Decret 177/2017	Ordre 15/2018
2004	Ordinari. Resta de procediments contenciosos			27,05	42,08	42,07	43	45	45	45	50	50,75
2005	Mesures provisionals i provisionalíssimes			No n'hi ha	33,05	33,06	34	36	36	36	40	40,60
2006	Apel·lació civil	6,01	13,82	18,03	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	33	33,50
2007	Execució de sentències transcorreguts dos anys			No n'hi ha	27,05	27,05	28[3]	30	30	30	33	33,50
	JURISDICCIÓ MERCANTIL											
2008	Presentació de demanda sol·licitant concurs										60	60,90
2009	Procediment concursal, a la conclusió de la fase comuna			No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	60	60,90
2010	Procediment concursal, a la conclusió del concurs										60	60,90
3000	JURISDICCIÓ CONTENCIOSA ADMINISTRATIVA											
3001	Procediments davant òrgans col·legiats			18,03	27,05	27,05	28	30	30	30	33	33,50
3002	Apel·lacions contencioses administratives			18,03	27,05	27,05	28	30	30	30	33	33,50
6000	ALTRES RECURSOS											
6001	Recurs de cassació			No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	33	33,50
6002	Recurs d'empara										33	33,50
7000	NORMES GENERALS											
7001	Interlocutòria motivada (quan no és preceptiva la intervenció)			12,02	24,05	24,04	25	35	35	35	39	39,59
7002	Designació sobrevinguda en fase d'execució penal			12,02	24,05	24,04	25	35	35	35	39	39,59
7003	Macroprocediments			No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	121	125	125	125	200	203,00
7004	No és un macroprocediment però s'en compleixen 2 requisits					No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	125	126,88
8000	DESPESES DE FUNCIONAMENT I DOTACIÓ D'INFRAESTRUCTURA											
8001	Per expedient tramitat	8% del crèdit total consignat en els pressupostos anuals	8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	8% del crèdit total consignat en el pressupost anual	4 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	7 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	4 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	7,7 + 8 % del crèdit total consignat en el pressupost anual	12	12,00

1. Concepte assimilat: la norma aplicable només preveu "instrucció del procediment davant del tribunal del jurat".

2. Conceptes assimilats: la norma aplicable només preveu "procediment matrimonial"

3. Concepte assimilat: el Decret 29/2003 només preveu "Execució de sentència 2 anys".

4. L'actuació dels professionals i de les comissions d'assistència jurídica gratuïta

El dret a l'assistència jurídica gratuïta comprén una sèrie de prestacions previstes en l'article 6 de la Llei 1/1996, algunes de les quals impliquen actuacions que han de fer els professionals involucrats en la prestació d'aquest dret, com són els advocats i, si escau, els procuradors.

Així mateix, la implantació i la prestació dels serveis d'assistència jurídica gratuïta que duen a terme els col·legis d'advocats i advocades i de procuradors i procuradores han de ser subvencionats per l'administració competent.

Els articles 33 i 44 de l'esmentat D. 17/2017, dictats en virtut de les competències de provisió de mitjans materials i econòmics en matèria de justícia assumides per la Comunitat Valenciana, estableixen:

— d'una banda, l'organització dels serveis d'assistència lletrada, defensa i representació gratuïta,

— i, d'una altra, l'obligació de la conselleria de la Generalitat Valenciana que tinga atribuïdes les competències en matèria de justícia gratuïta d'abonar, amb càrrec a les seues dotacions pressupostàries, la implantació i la prestació dels serveis d'assistència jurídica gratuïta que allí s'enumeren. Serveis que són realitzats pels professionals col·legiats en els diferents col·legis d'advocats i advocades i de procuradors i procuradores.

  D'aquesta manera, els col·legis d'advocats i advocades estan obligats a implantar serveis d'assessorament a les persones sol·licitants d'assistència jurídica gratuïta, amb la finalitat d'orientar i canalitzar les seues pretensions. Igualment, també presten un servei de torn de guàrdia permanent per a l'assistència a la persona investigada, detinguda o presa així com, juntament amb els col·legis de procuradors i procuradores, un servei de torns d'ofici, generals i especialitzats, per a la defensa i representació gratuïta realitzada pels professionals designats entre ells.

La potestat i l'obligació d'exercir el dret a valorar, revisar i controlar la prestació d'aquestes actuacions i serveis així com la qualitat a l'hora de prestar-los –de manera que siga l'adequada, en cada cas, a la necessitat del ciutadà/ana que els ha sol·licitat i ha de rebre'ls– correspon a l'Administració, a qui com a contrapartida li correspon l'obligació de gestionar les subvencions que, amb càrrec als fons públics, siguen aprovades anualment mitjançant la Llei de pressupostos.

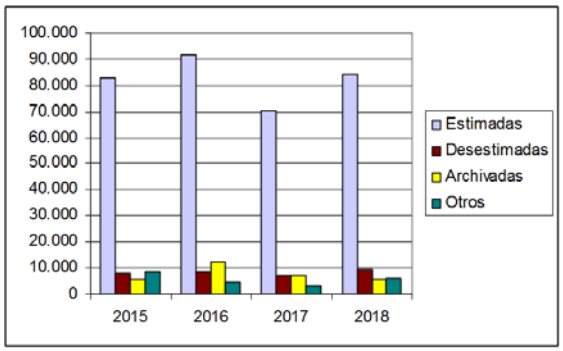
4.1. Balanç de l'assistència jurídica gratuïta en el període 2015-2019[32]

4.1.a) Nombre de sol·licituds tramitades per les comissions d'assistència jurídica gratuïta de la Comunitat Valenciana.[33]

Quadre 1. Balanç de sol·licituds tramitades a la CV

Resolucions pel D. d'assistència jurídica gratuïta	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	82.693	91.876	70.129	84.026
Desestimatòries	8.154	8.733	7.353	9.496
Arxivament[1]	5.651	12.388	7.404	5.791
Altres formes de finalització[2]	8.703	4.670	3.316	6.226
TOTAL de sol·licituds tramitades	105.201	117.667	88.204	105.539

Gràfic 1. Balanç de sol·licituds tramitades a la CV

En termes percentuals, el resultat és el següent:

Resolucions d'assistència jurídica gratuïta (%)	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	78,70	78,08	79,51	79,62
Desestimatòries	7,75	7,42	8,34	9
Arxivament	5,37	10,53	8,39	5,49
Altres formes de finalització	8,27	3,97	3,76	5,89
TOTAL de sol·licituds tramitades	100	100	100	100

32 En el moment d'elaborar aquest informe no es disposa de la informació relativa a les dades sobre expedients remesos i tramitats per les comissions d'assistència jurídica gratuïta corresponents a l'anualitat 2019.

33 Les dades que figuren en les taules següents han sigut obtingudes a través de l'aplicació informàtica DEBADES.

A la vista de les dades indicades, s'observen fluctuacions en el nombre de sol·licituds tramitades i resoltes al llarg del període reflectit.

La diferència de sol·licituds tramitades l'any 2016, respecte de l'exercici anterior (2015), és de 12.466, la qual cosa suposa un increment de l'11,85 %.

La diferència de sol·licituds tramitades l'any 2018, respecte de l'exercici anterior (2017), ascendeix a 17.335, la qual cosa suposa un increment del 19,65 %.

Correlativament, el nombre de sol·licituds estimades, i per tant el nombre de persones a les quals s'ha reconegut com a beneficiàries d'assistència jurídica gratuïta, s'ha vist incrementat durant els anys 2016 i 2018, en relació amb les anualitats anteriors.

Al llarg de l'any 2016 es van estimar un total de 9.183 sol·licituds més que l'any 2015, la qual cosa suposa un increment de l'11,10 %, mentre que en l'exercici 2018 es van estimar 13.897 més que en l'exercici 2017, la qual cosa suposa un increment del 19,82 %. Malgrat això, en termes absoluts, el nombre de sol·licituds estimades s'ha mantingut durant aquests quatre anys i per a cada exercici entorn del 80 % del total de sol·licituds tramitades.

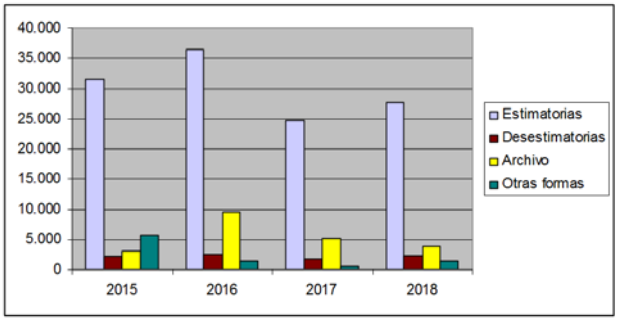
▪ Desglossament per províncies

A escala provincial, es reflecteix aquesta tendència a l'alça del nombre de sol·licituds tramitades durant els anys 2016 i 2018 respecte dels exercicis anteriors.

Quadre 1.1. Desglossament per províncies Alacant

Resolucions a Alacant	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	31.493	36.543	24.848	27.749
Desestimatòries	2.145	2.490	1.855	2.474
Arxivament	3.147	9.574	5.107	3.876
Altres formes de finalització	5.610	1.448	506	1.507
TOTAL de sol·licituds tramitades	42.395	50.055	32.316	35.606

Gràfic 1.1. Balanç de sol·licituds presentades a la província d'Alacant

En termes percentuals el resultat és el següent:

Resolucions a Alacant (%)	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	74,28	73	76,89	77,93
Desestimatòries	5,06	4,97	5,74	6,95
Arxivament	7,42	19,1	15,80	10,88
Altres formes de finalització	13,25	2,89	1,56	4,23
TOTAL de sol·licituds tramitades	100	100	100	100

De la informació oferida pels quadres anteriors pot concloure's que, l'any 2015, el percentatge de resolucions estimatòries (31.493) adoptades a la província d'Alacant respecte del nombre total de sol·licituds presentades (42.395) va ascendir a un 74,3 %. En altres paraules, es va reconéixer el dret a l'assistència jurídica gratuïta al 74 % de les persones que van sol·licitar aquest benefici. D'altra banda, en termes percentuals, el nombre de resolucions desestimatòries va representar un 5,06%, mentre que el nombre de resolucions d'arxivament i altres formes de finalització (renúncia, desistiment o inadmissió) van representar un 7,42 % i 13,25 %, respectivament.

L'any 2016, es va produir un increment significatiu del nombre de sol·licituds de justícia gratuïta presentades i tramitades en relació amb l'exercici anterior. En total, es van presentar 7.660 sol·licituds més que l'any 2015, la qual cosa suposa un increment del 18,1 %. Tanmateix, i malgrat això, el percentatge de resolucions estimatòries es va situar en un 73 % (percentatge sensiblement inferior al mostrat, pel mateix concepte, l'any 2015). Respecte de les resolucions desestimatòries, aquest es va mantindre en percentatges pràcticament idèntics (4,97 %). La variació més gran es va produir en relació amb les resolucions d'arxivament i altres formes de finalització, que va passar del 7,42 % l'any 2015 al 19,1 % l'any 2016 (arxivament) i del 13,25 % en 2015 al 2,89 % l'any 2016 (altres formes de finalització).

Durant l'any 2017, es va reconéixer el dret a l'assistència jurídica gratuïta al 76,89 % de les persones que van sol·licitar aquest benefici i es va denegar al 5,74 % de les sol·licituds presentades i tramitades. Les resolucions d'arxivament van representar un 15,80 % del total de sol·licituds presentades, mentre que l'1,56 % va correspondre a desistiments i renúncies dels mateixos sol·licitants.

Al llarg del 2018 van ser tramitades 35.606 sol·licituds, de les quals es van estimar 27.749, la qual cosa suposa que es va reconéixer el benefici de justícia gratuïta al 77,93 % de les persones que van sol·licitar el dret. Les resolucions desestimades van representar un 6,95 % del total de sol·licituds tramitades, mentre que el 10,88 % i el 4,23 % va correspondre a les resolucions d'arxivament i altres formes de finalització, respectivament.

En vista del que s'ha dit, pot concloure's que durant aquests anys, el nombre de resolucions de reconeixement del dret a la justícia gratuïta a favor de les persones sol·licitants s'ha mantingut o fins i tot s'ha incrementat sensiblement, passant del 74,28 % l'any 2015 al 77,93 % en 2018.

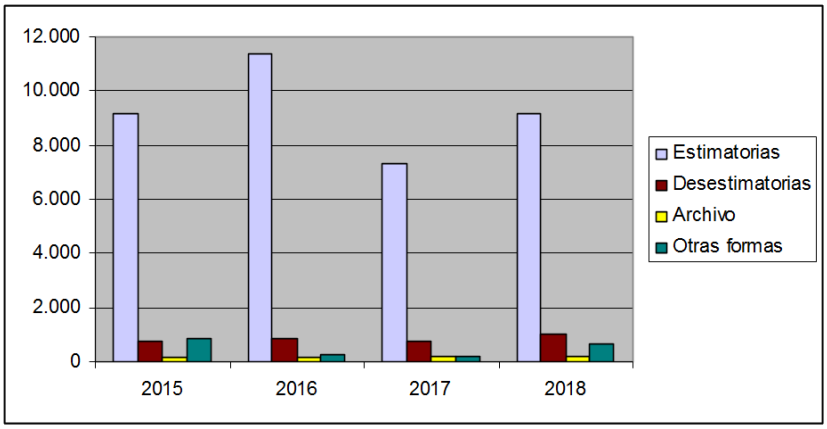
Quant al nombre de resolucions desestimatòries, l'increment produït no ha arribat als dos punts percentuals, passant d'un 5,06 % en 2015 a un 6,95 % en 2018.

La variació més gran s'ha produït entre les resolucions d'arxivament i aquelles altres resolucions englobades dins del concepte "altres formes de finalització", que han oscil·lat entre el 7,42 % l'any 2015 i el 10,88 % l'any 2018, respecte de les resolucions d'arxivament; i del 13,25 % l'any 2015 al 4,23 % l'any 2018, respecte d'altres formes de finalització. La justificació d'això la trobem en el canvi de criteri aplicat per les comissions: l'any 2015 i anteriors, la falta d'aportació de documentació necessària per a valorar el compliment dels requisits per part de les persones sol·licitants de justícia gratuïta després de requerir-los-la era entesa per les comissions com una renúncia (tàcita) de la sol·licitud prèviament presentada. A partir de l'any 2016, les comissions entenen la falta d'atenció al requeriment efectuat com a motiu d'arxivament.

Quadre 1.2. Desglossament per províncies CASTELLÓ

Resolucions a Castelló	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	9.183	11.417	7.302	9.211
Desestimatòries	747	906	758	1.055
Arxivament	153	182	194	236
Altres formes de finalització	870	284	194	655
TOTAL de sol·licituds tramitades	10.953	12.789	8.433	11.157

Gràfic 1.2. Balanç de sol·licituds presentades a la província de Castelló

En termes percentuals, el resultat és el següent:

Resolucions a Castelló (%)	*2015*	*2016*	*2017*	2018
Estimatòries	83,84	89,27	86,58	82,55
Desestimatòries	6,82	7,08	8,98	9,45
Arxivament	1,39	1,42	2,30	2,11
Altres formes de finalització	7,94	2,22	2,30	5,87
TOTAL de sol·licituds tramitades	100	100	100	100

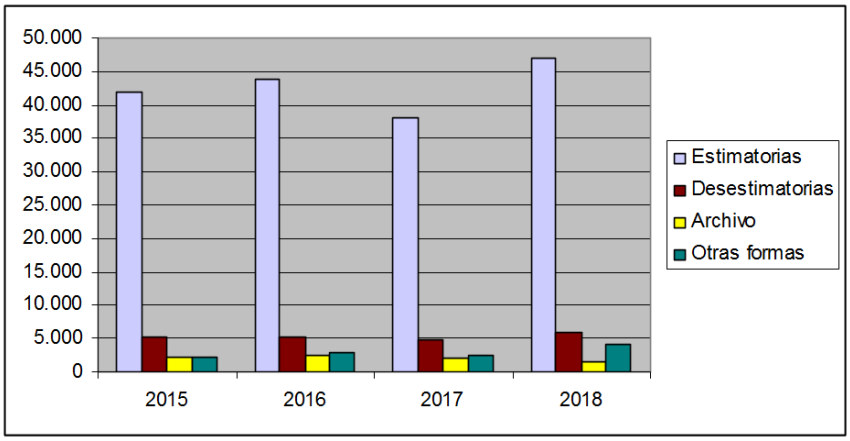
A la vista de l'anterior, pot concloure's que el nombre de resolucions de reconeixement del dret a la justícia gratuïta a favor de les persones sol·licitants ha anat fluctuant al llarg d'aquests últims quatre anys, situant-se sempre aquest percentatge per damunt del 80 %.

Quant al nombre de resolucions desestimatòries, s'ha produït un increment progressiu l'any 2018 amb un percentatge del 9,45 %. Aquest increment també s'ha vist reflectit en el nombre de resolucions d'arxivament i "altres formes de finalització", en part justificades pels criteris d'interpretació de les comissions, explicats anteriorment.

Quadre 1.3. Desglossament per províncies València

Resolucions a València	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	42.017	43.916	37.979	47.066
Desestimatòries	5.262	5.337	4.742	5.967
Arxivament	2.351	2.632	2.103	1.679
Altres formes de finalització	2.223	2.938	2.631	4.064
TOTAL de sol·licituds tramitades	51.853	54.823	47.455	58.776

Gràfic 1.3. Balanç de sol·licituds presentades a la província de València

En termes percentuals, el resultat és el següent:

Resolucions a València (%)	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Estimatòries	81,03	80,10	80,03	80,08
Desestimatòries	10,01	9,73	10	10,16
Arxivament	4,43	4,80	4,43	2,85
Altres formes de finalització	4,28	5,36	5,54	6,91
TOTAL de sol·licituds tramitades	100	100	100	100

En vista del que s'ha dit, pot concloure's que a la província de València, malgrat l'important augment en el nombre de sol·licituds tramitades en les anualitats 2016 i 2018 respecte dels exercicis anteriors, els percentatges que representen les resolucions adoptades per la comissió d'assistència jurídica gratuïta de valència a penes han patit variacions.

El nombre de resolucions de reconeixement del dret a la justícia gratuïta a favor de les persones sol·licitants s'ha mantingut entre el 80,03 % i el 81,03 %, la qual cosa implica una desviació d'un 1 % al llarg d'aquests quatre anys. I ocorre igual respecte de les resolucions desestimatòries, el percentatge de les quals ha oscil·lat entre un 9,73 % i un 10,16 %. Tan sols s'ha notat un descens d'aproximadament un 2 % quant al nombre de resolucions arxivades.

En termes generals, cal assenyalar que són les províncies de Castelló i València les que estimen anualment un percentatge de sol·licituds més alt, situant-se per damunt del 80 % del total de sol·licituds tramitades. A la província d'Alacant aquest percentatge frega el 78 %.

4.1.b) Acords o resolucions de justícia gratuïta adoptats per les comissions d'assistència jurídica gratuïta de la Comunitat Valenciana impugnats davant dels òrgans jurisdiccionals:[34]

Cal recordar que, si bé la decisió final sobre el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta recau en les comissions d'assistència jurídica gratuïta, la llei garanteix de manera suficient el control judicial sobre l'aplicació efectiva del dret esmentat mitjançant un procediment de revisió dels actes administratius adoptats. En aquest sentit, l'article 20 de la Llei 1/1996, en relació amb l'article 32 del D. 17/2017, regula la impugnació dels acords o resolucions adoptades per part de les comissions d'assistència jurídica gratuïta, de manera que són els jutjats i tribunals els òrgans competents per a resoldre aquestes impugnacions.

A continuació apareix reflectit el nombre total de resolucions o acords adoptats per les comissions d'assistència jurídica gratuïta i, dins d'aquestes, les que tenen sentit denegatori/desestimatori. Juntament amb això s'han previst les impugnacions

34 Les dades indicades en les taules següents han sigut obtingudes de l'aplicació informàtica DEBADES.

presentades, així com as decisions judicials adoptades a aquest efecte. En tot cas, convé assenyalar que, si bé no totes les impugnacions es presenten enfront de les resolucions de denegació del benefici de justícia gratuïta, a vegades és la part contrària a la persona sol·licitant de justícia gratuïta qui impugna la resolució de la CAJG i concedeix la justícia; el percentatge corresponent a això és insignificant, i no s'ha pres en consideració aquesta dada.

Quadre 2. Balanç del nombre de resolucions impugnades en el període 2015-2018 a la Comunitat Valenciana

Resolucions impugnades i resoltes pels òrgans judicials[3]	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Impugnacions presentades i remeses als òrgans judicials	1.682	1.455	990	1.382
Desestimació de la impugnació formulada	997	799	428	601
Estimació de la impugnació formulada	715	473	324	317
Pendents de resoldre	318	717	696	727

Per a determinar el percentatge que representen les impugnacions de les resolucions o acords adoptats per les comissions d'assistència jurídica gratuïta de la Comunitat Valenciana respecte del nombre total de resolucions o acords adoptats per aquestes ha de dur-se a terme una interpretació conjunta de les dades oferides pels quadres "1. Balanç de sol·licituds tramitades a la CV" i "2. Balanç del nombre de resolucions impugnades en el període 2015-2018 a la Comunitat Valenciana". La informació següent és l'anàlisi conjunta dels dos quadres:

	2015	*2016*	*2017*	*2018*
Resolucions adoptades	105.201	117.667	88.204	105.539
Resolucions denegatòries	8.154	8.733	7.353	9.496
Impugnacions presentades	1.682	1.455	990	1.382
% sobre les resolucions adoptades	1,60	1,24	1,12	1,31
% sobre les resolucions denegatòries	20,63	16,66	13,46	14,55

A la vista de les dades indicades, s'aprecia una lleugera tendència a la baixa en el nombre d'impugnacions presentades durant el període 2015 a 2017.

Resulta cridaner, tot i l'augment del nombre de resolucions adoptades per les comissions d'assistència jurídica gratuïta de la Comunitat Valenciana l'any 2016 respecte de l'anualitat anterior (2015) –que va ascendir a 12.466 resolucions–, el descens del nombre

de resolucions impugnades experimentat en el mateix període. No s'han trobat motius que permeten justificar aquest fet.

Poc significatiu resulta l'increment d'impugnacions presentades l'any 2018 respecte de l'exercici anterior (2017), que se situa en el 0,19 %, el qual ve justificat per l'increment en el nombre de resolucions adoptades al llarg de l'any 2018 respecte de l'anterior.

Igual que en els apartats anteriors, a continuació figuren les impugnacions enfront de les resolucions adoptades per les comissions d'assistència jurídica gratuïta d'Alacant, Castelló i València així com el nombre i el sentit de les resolucions (actuacions) adoptades a aquest efecte pels jutges i tribunals.

Ha d'advertir-se el desajustament existent entre el nombre de resolucions impugnades en relació amb el nombre d'impugnacions resoltes (desestimant o estimant la impugnació formulada) i pendents de resoldre pels òrgans jurisdiccionals, el qual és fruit del desfasament temporal existent entre el moment en què s'impugna la resolució adoptada per la comissió d'assistència jurídica gratuïta respectiva i el pronunciament judicial ulterior.

Quadre 2.1. Desglossament del nombre de resolucions impugnades en el període 2015-2018 per províncies

ALACANT

Resolucions impugnades	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Impugnacions presentades i remeses als òrgans judicials	216	258	227	300
Desestimació de la impugnació realitzada	116	116	62	97
Estimació de la impugnació realitzada	30	25	32	51
Pendents de resoldre	163	184	199	217

Quadre 2.1.a) % que representen les impugnacions presentades respecte del nombre total de resolucions adoptades

	2015	*2016*	*2017*	*2018*
Resolucions adoptades per la CAJG d'Alacant	42.395	50.055	32.316	35.606
Resolucions denegatòries	2.145	2.490	1.855	2.474
Nre. total d'impugnacions presentades	216	258	227	300
% sobre les resolucions adoptades	0,51	0,51	0,70	0,84
% sobre les resolucions denegatòries	10,07	10,36	12,24	12,17

Les impugnacions presentades en els anys 2015 i 2016 representen un 0,51 % del total d'expedients resolts per la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta d'Alacant. Aquest

percentatge augmenta en les anualitats posteriors fins a arribar al 0,70 % i el 0,84 % en els anys 2017 i 2018, respectivament. Malgrat el lleuger augment de la litigiositat a la província d'Alacant, aquesta resulta insignificant, ja que se situa per davall de l'1 %.

Quadre 2.2. Desglossament del nombre d'expedients impugnats en el període 2015-2018 per províncies

CASTELLÓ

Resolucions impugnades	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Impugnacions presentades i remeses als òrgans judicials	175	164	83	122
Desestimació de la impugnació realitzada	92	84	58	75
Estimació de la impugnació realitzada	35	31	32	22
Pendents de resoldre	33	99	55	53

Quadre 2.2.a) Percentatge que representen les impugnacions presentades respecte del nombre total de resolucions adoptades

	2015	2016	2017	2018
Resolucions adoptades per la CAJG de Castelló	10.953	12.789	8.433	11.157
Resolucions denegatòries	747	906	758	1.055
Nre. total d'impugnacions presentades	175	164	83	122
% sobre el total de resolucions adoptades	1,60	1,28	0,98	1,09
% sobre les resolucions denegatòries	23,43	18,10	10,95	11,56

A la província de Castelló les impugnacions presentades suposen un percentatge que oscil·la entre el 0,98 % (mínim, any 2017) i l'1,60 (màxim, any 2015). Durant els anys 2015 a 2017, el nombre d'impugnacions va anar descendint gradualment fins a situar-se entorn de l'1 %. L'any 2018 s'observa un increment lleuger de la litigiositat (del 0,11 %) que no representa un resultat significatiu.

Quadre 2.3. Desglossament del nombre d'expedients impugnats en el període 2015-2018 per províncies

VALÈNCIA

Resolucions impugnades i resoltes pels òrgans judicials	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*
Remeses als òrgans judicials	1.291	1.033	680	960
Desestimades i remeses pels òrgans judicials	789	599	308	429
Estimades i remeses pels òrgans judicials	650	417	260	244
Pendents de resoldre	122	434	442	457

Quadre 2.3.a) Percentatge que representen les impugnacions presentades respecte del nombre total de resolucions adoptades

	2015	*2016*	*2017*	*2018*
Nre. total de resolucions adoptades per la CAJG de València	51.853	54.823	47.455	58.776
Resolucions denegatòries	5.262	5.337	4.742	5.967
Nre. total d'impugnacions presentades	1.291	1.033	680	960
% sobre les resolucions adoptades	2,49	1,88	1,43	1,63
% sobre resolucions denegatòries	24,53	19,35	14,34	16,09

A la província de València el nombre d'impugnacions ha descendit l'any 2018 respecte a exercicis anteriors (2015 i 2016). El percentatge d'impugnacions presentades l'any 2018 se situa en l'1,63 % del total de resolucions adoptades per la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta de València.

En tot cas, el percentatge de les impugnacions presentades pels sol·licitants de justícia gratuïta enfront de les resolucions adoptades per les comissions d'assistència jurídica gratuïta de la Comunitat Valenciana no arriba al 2 % respecte del nombre total de sol·licituds tramitades, percentatge que se situa entorn d'un 20 % si es pren com a referència el nombre de resolucions denegatòries dictades. No obstant això, s'observa una tendència a la baixa quant al nombre d'impugnacions que es presenten.

4.2. Expedients tramitats pels col·legis d'advocats/ades i de procuradors/es de la Comunitat Valenciana en el període 2017-2018 a les comissions d'assistència jurídica gratuïta

A continuació s'ofereixen diferents quadres que recullen tant el nombre d'expedients tramitats pels diferents col·legis professionals de l'advocacia i la procura de la Comunitat Valenciana, així com el nombre d'assistències i actuacions realitzades pels professionals d'aquests col·lectius adscrits al torn d'ofici.

Cal destacar que aquesta informació ha sigut obtinguda dels assumptes i actuacions que obren en les certificacions expedides pels col·legis d'advocats/ades i procuradors/es de la Comunitat Valenciana i remeses, pels consells autonòmics de col·legis d'advocats i col·legis de procuradors, a la conselleria amb la competència en aquesta matèria, actualment la Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública.

Igualment convé posar de manifest que aquestes certificacions abasten, dins de la mateixa anualitat, períodes diferents. En aquest sentit, fins a l'any 2017, inclusivament, les certificacions s'expedien amb una periodicitat trimestral, mentre que l'any 2018 la periodicitat passa a ser bimensual, a conseqüència de l'aprovació, en data 5 d'abril de 2018, de les resolucions per les quals es concedeix la subvenció al Consell Valencià de Col·legis d'Advocats i al Consell Valencià de Col·legis de Procuradors "per a la implantació, atenció i funcionament dels serveis d'assistència jurídica gratuïta".

La justificació d'això es troba a reduir el temps transcorregut des que té lloc l'acreditació per part dels professionals de l'actuació realitzada i l'abonament de l'import que correspon a aquesta, d'acord amb les bases i mòduls econòmics establits.

Els quadres que s'insereixen a continuació ofereixen informació relativa al nombre d'expedients tramitats pels col·legis d'advocats/ades i procuradors/es durant el període 2016-2018, amb caràcter anual i desglossat per trimestres. Així mateix, també s'hi ha incorporat informació, amb caràcter anual i desglossada per trimestres, relativa al nombre d'actuacions dutes a terme i assistències (torn de guàrdia) prestades pels professionals d'aquests col·lectius adscrits al torn d'ofici.

Quadre 3. Balanç anual del nombre d'expedients tramitats en el període 2016-2018 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana i percentatge que representen

Expedients tramitats pels COL·LEGIS D'ADVOCATS/ADES	*2016*	*2017*	*2018*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	1353 (1,27 %)	658 (0,74 %)	892 (0,81 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	25.485 (23,93 %)	17.369 (19,66 %)	25.049 (22,64 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	2.250 (2,11 %)	1.584 (1,79 %)	2.513 (2,27 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	10.825 (10,16 %)	7.602 (8,60 %)	11.332 (10,24 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	6.871 (6,41 %)	4.660 (5,27 %)	7.545 (6,82 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	8.036 (7,54 %)	5.830 (6,60 %)	8.268 (7,47 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	1.855 (1,74 %)	1.796 (1,99 %)	2.336 (2,11 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	49.830 (46,79 %)	48.858 (55,30 %)	52.727 (47,65 %)
TOTAL d'expedients tramitats	106.505	88.357	110.662

En primer lloc, cal destacar la falta de coincidència entre el nombre d'expedients tramitats pels col·legis professionals i el nombre d'expedients resolts per les comissions d'assistència jurídica gratuïta. La raó d'aquesta discordança radica en el període del qual disposen les comissions per a revisar i resoldre aquests expedients,[35] la qual cosa produeix la distorsió observada.

De les dades anteriors es desprén que els col·legis amb un major volum d'assumptes són els que estan situats en les capitals de província, entre els quals destaca el Col·legi d'Advocats de València que aglutina, pràcticament, la meitat dels expedients tramitats en tot el territori de la Comunitat Valenciana. Això obeeix probablement a l'alta concentració de població en aquests nuclis.

En els quadres següents apareix reflectit el nombre d'expedients tramitats pels diferents col·legis professionals de l'advocacia, desglossats per trimestres.

Quadre 3.1. Desglossament per trimestres del nombre d'expedients tramitats en 2016 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2016	*1r trim.*	*2n trim.*	*3r trim.*	*4t trim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	324	362	284	383	1.353
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	6.540	6.786	4.996	7.163	25.485
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	523	624	464	639	2.250
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	2.343	2.908	2.367	3.207	10.825
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	1.889	1.943	1.328	1.711	6.871
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	2.044	2.167	1.758	2.067	8.036
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	458	545	352	500	1.855
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	12.315	14.668	10.576	12.271	49.830
TOTAL d'expedients tramitats	26.436	30.003	22.125	27.941	106.505

Quadre 3.2. Desglossament per trimestres del nombre d'expedients tramitats en 2017 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2017	*1r trim.*	*2n trim.*	*3r trim.*	*4t trim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	10	288	121	239	658
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	307	5.194	5.428	6.440	17.369
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	150	506	386	542	1.584
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	836	2.138	1.988	2.640	7.602

35 D'acord amb els articles 17.2 de la Llei 1/1996 i 26.1 del Decret 17/2017, les comissions d'assistència jurídica gratuïta hauran de dictar la resolució en el termini de 30 dies hàbils des que reben l'expedient.

Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	43	1.901	1.377	1.339	4.660
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	367	1.327	2.322	1.814	5.830
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	89	445	440	822	1.796
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	12.082	14.731	8.379	13.666	48.858
TOTAL d'expedients tramitats	13.884	26.530	20.411	27.502	88.357

Quadre 3.3. Desglossament per bimestres del nombre d'expedients tramitats en 2018 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2018	*1r bim.*	*2n bim.*	*3r bim.*	*4t bim.*	*5é bim.*	*6é bim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	244	116	132	74	104	222	892
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	3.892	3.935	4.263	4.231	4.289	4.439	25.049
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	623	478	372	279	397	364	2.513
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	1.320	1.986	1.710	1.746	2.082	2.488	11.332
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	1.159	1.530	1.746	575	1.494	1.041	7.545
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	1.355	1.029	1.700	1.302	1.526	1.356	8.268
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	355	372	456	281	494	378	2.336
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	9.851	8.604	9.222	6.320	10.252	8.478	52.727
TOTAL d'expedients tramitats	18.799	18.050	19.601	14.808	20.638	18.766	110.662

Quadre 4. Balanç d'expedients tramitats en el període 2017-2018 pels col·legis de PROCURADORS/ES de la Comunitat Valenciana i percentatge que representen

Expedients tramitats pels COL·LEGIS DE PROCURADORS/ES	*2017*	*2018*
Il·ltre. Col·legis de Procuradors ALACANT	23.670 (32,96 %)	22.957 (32,14 %)
Il·ltre. Col·legi de Procuradors CASTELLÓ	7.361 (10,25 %)	7.756 (10,86 %)

Il·ltre. Col·legi de Procuradors ELX	5.265 (7,33 %)	5.703 (7,98 %)
Il·ltre. Col·legi de Procuradors VALÈNCIA	35.518 (49,45 %)	35.020 (49,02 %)
TOTAL d'expedients tramitats	71.814	71.436

Igual que s'observa en el quadre 5 respecte dels col·legis d'advocats, el Col·legi de Procuradors de València aglutina pràcticament la meitat dels expedients que es tramiten a la Comunitat Valenciana.

A continuació, es detalla el nombre d'expedients tramitats pels diferents col·legis professionals de procuradors/es, desglossats per trimestres.

Quadre 4.1. Desglossament del nombre d'expedients tramitats en 2017 pels col·legis de PROCURADORS de la Comunitat Valenciana

PROCURADORS 2017	1r trim.	2n trim.	3r trim.	4t trim.	TOTAL
Il·ltre. Col·legis de Procuradors ALACANT	6.502	6.263	4.633	6.272	23.670
Il·ltre. Col·legi de Procuradors CASTELLÓ	1.917	1.928	1.510	2.006	7.361
Il·ltre. Col·legi de Procuradors ELX	1.387	1.486	1.043	1.349	5.265
Il·ltre. Col·legi de Procuradors VALÈNCIA	9.504	9.867	6.970	9.177	35.518
TOTAL d'expedients tramitats	19.310	19.544	14.156	18.804	71.814

Quadre 4.2. Desglossament del nombre d'expedients tramitats en 2018 pels col·legis de PROCURADORS de la Comunitat Valenciana

PROCURADORS 2018	1r bim.	2n bim.	3r bim.	4t bim.	5é bim.	6é bim.	TOTAL
Il·ltre. Col·legis de Procuradors ALACANT	3.969	4.038	4.189	2.303	4.699	3.759	22.957
Il·ltre. Col·legi de Procuradors CASTELLÓ	1.175	1.411	1.705	846	1.401	1.218	7.756
Il·ltre. Col·legi de Procuradors ELX	1.013	944	1.125	723	1.164	734	5.703
Il·ltre. Col·legi de Procuradors VALÈNCIA	6.042	5.916	6.988	4.145	6.150	5.779	35.020
TOTAL d'expedients tramitats	12.199	12.309	14.007	8.017	13.414	11.490	71.436

b) Nombre d'actuacions i/o assistències realitzades pels professionals de l'advocacia i procura adscrits al torn d'ofici:[36]

Si anteriorment es feia referència al nombre d'expedients tramitats pels col·legis professionals respectius en atenció a les sol·licituds de reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta presentades pels ciutadans/es, en aquest punt es recullen les actuacions professionals del torn d'ofici i les assistències prestades a persona detinguda, presa o investigada.

Amb l'expressió "actuacions" s'està fent referència a la intervenció realitzada pels professionals de l'advocacia i procura adscrits al torn d'ofici, mentre que amb l'expressió "assistència" es fa referència al torn de guàrdia que abasta tant l'assistència ordinària a persona detinguda o presa com el servei de guàrdia, inclosa la disponibilitat per guàrdia diària i setmanal, d'acord amb els conceptes recollits en els mòduls i bases de compensació econòmica previstos en l'annex II del Decret 17/2017.

Encara que resulte evident, cal destacar que, actualment, són els col·legis d'advocats/ades els qui tenen constituït un torn de guàrdia permanent, amb presència física o localitzable dels seus integrants. No es presta aquest servei per part dels professionals del procuradoratge.

A continuació s'ofereix un quadre resum que conté informació relativa a les actuacions professionals i assistències prestades, que han sigut certificades pels respectius col·legis professionals, durant les anualitats 2016 a 2018, desglossada per col·legis.

Aquesta informació s'ofereix, així mateix, desglossada –dins de cada anualitat– per col·legis professionals i trimestres o bimestres. Això permet conéixer les fluctuacions, totals i parcials, que es puguen haver produït durant el període analitzat i tractar de conéixer les causes que les motiven, actuant en conseqüència.

ACTUACIONS REALITZADES I ASSISTÈNCIES PRESTADES PELS COL·LEGIS D'ADVOCATS/ADES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

ACTUACIONS DEL TORN D'OFICI

Quadre 5. Balanç de les actuacions professionals (torn d'ofici) certificades en el període 2016-2018 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ACTUACIONS PROFESSIONALS (TORN D'OFICI) COL·LEGIS D'ADVOCATS/ADES	*2016*	*2017*	*2018*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	1.639 (1,25 %)	1.565 (1,18 %)	1.855 (1,36 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	27.304 (20,91 %)	28.101 (21,24 %)	26.647 (19,48 %)

36 Les estadístiques que figuren en aquest apartat han sigut elaborades sobre la base dels conceptes que han sigut liquidats pels diferents col·legis professionals a través de les certificacions presentades davant de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques.

Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	3.052 (2,34 %)	2.916 (2,20 %)	2.800 (2,05 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	12.069 (9,24 %)	12.266 (9,27 %)	14.147 (10,34 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	7.792 (5,97 %)	7.776 (5,88 %)	8.924 (6,52 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	8.600 (6,59 %)	8.346 (6,31 %)	9.187 (6,72 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	2.755 (2,11 %)	2.799 (2,12 %)	2.767 (2,02 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	67.354 (51,59 %)	68.529 (51,80 %)	70.441 (51,50 %)
TOTAL d'actuacions professionals realitzades	130.565	132.298	136.768

Quadre 5.1. Desglossament per trimestres de les actuacions professionals (torn d'ofici) certificades en 2016 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2016	1r trim.	2n trim.	3r trim.	4t trim.	TOTAL
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	473	444	291	431	1.639
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	7.025	7.581	5.371	7.327	27.304
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	724	926	651	751	3.052
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	2.893	3.388	2.379	3.409	12.069
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	1.941	2.232	1.529	2.090	7.792
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	2.063	2.461	1.755	2.321	8.600
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	619	938	549	649	2.755
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	16.160	19.584	14.781	16.829	67.354
TOTAL d'actuacions professionals realitzades	31.898	37.554	27.306	33.807	130.565

Quadre 5.2. Desglossament per trimestres de les actuacions professionals (torn d'ofici) certificades en 2017 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2017	*1r trim.*	*2n trim.*	*3r trim.*	*4t trim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	469	330	292	474	1.565
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	7255	7647	5226	7973	28.101
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	661	808	574	873	2.916

Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	3177	3177	2615	3297	12.266
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	1982	2107	1581	2106	7.776
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	2232	2152	1824	2138	8.346
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	698	662	443	996	2.799
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	18634	18193	12410	19292	68.529
TOTAL d'actuacions professionals realitzades	35.108	35.076	24.965	37.149	132.298

Quadre 5.3. Desglossament per bimestres de les actuacions professionals (torn d'ofici) certificades en 2018 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2018	*1r bim.*	*2n bim.*	*3r bim.*	*4t bim.*	*5é bim.*	*6é bim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	331	226	341	207	391	359	1.855
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	3271	5094	5393	3338	5289	4262	26.647
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	740	497	522	354	442	245	2.800
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	1752	2919	2743	1503	2644	2586	14.147
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	816	2256	1677	853	1741	1581	8.924
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	1570	1641	1610	1101	1681	1584	9.187
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	668	315	511	317	528	428	2.767
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	6021	18280	13805	7628	12283	12424	70.441
TOTAL d'actuacions profess. realitzades	15.169	31.228	26.602	15.301	24.999	23.469	136.768

ASSISTÈNCIES DEL TORN DE GUÀRDIA

Quadre 6. Balanç de les assistències (torn de guàrdia) certificades en el període 2016-2018 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ASSISTÈNCIES PRESTADES (TORN DE GUÀRDIA) COL·LEGIS D'ADVOCATS/ADES	*2016*	*2017*	*2018*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	1.073 (2,18 %)	889 (1,86 %)	1.176 (2,40 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	11.999 (24,33 %)	11.911 (24,87 %)	11.453 (23,40 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	2.261 (4,59 %)	2.120 (4,43 %)	2.300 (4,70 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	5.047 (10,23 %)	4.706 (9,83 %)	5.155 (10,53 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	2.565 (5,20 %)	2.560 (5,34 %)	2.771 (5,66 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	2.929 (5,94 %)	2.924 (6,10 %)	2.938 (6 %)
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	1.844 (3,74 %)	2.040 (4,26 %)	2.111 (4,31 %)
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	21.592 (43,79 %)	20.757 (43,34 %)	21.038 (42,96 %)
TOTAL d'assistències realitzades	49.310	47.897	48.942

Quadre 6.1. Desglossament per trimestres de les assistències (torn de guàrdia) certificades en 2016 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2016	1r trim.	2n trim.	3r trim.	4t trim.	TOTAL
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	263	280	271	259	1.073
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	2.972	3.021	2.981	3.025	11.999
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	589	607	573	492	2.261
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	1.295	1.319	1.297	1.136	5.047
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	637	636	644	648	2.565
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	729	728	737	735	2.929
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	481	470	447	446	1.844
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	5.470	5.519	5.309	5.294	21.592
TOTAL d'assistències certificades	12.436	12.580	12.259	12.035	49.310

Quadre 6.2. Desglossament per trimestres de les assistències (torn de guàrdia) certificades en 2017 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valencian**a**

ADVOCATS/ADES 2017	*1r trim.*	*2n trim.*	*3r trim.*	*4t trim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	159	255	225	250	889
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	2.975	3.076	2.862	2.998	11.911
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	521	571	488	540	2.120
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	1.275	890	1.266	1.265	4.706
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	632	641	644	643	2.560
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	720	728	736	740	2.924
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	437	440	447	716	2.040
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	5.058	5.322	5.153	5.224	20.757
TOTAL d'assistències certificades	11.777	11.923	11.821	12.376	47.897

Quadre 6.3. Desglossament per bimestres de les assistències (torn de guàrdia) certificades en 2018 pels col·legis d'ADVOCATS/ADES de la Comunitat Valenciana

ADVOCATS/ADES 2018	*1r bim.*	*2n bim.*	*3r bim.*	*4t bim.*	*5é bim.*	*6é bim.*	*TOTAL*
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ALCOI	196	194	184	214	196	192	1.176
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALACANT	1.908	2.049	2.089	1.469	2.019	1.919	11.453
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ALZIRA	508	339	353	329	401	370	2.300
Il·ltre. Col·legi d'Advocats CASTELLÓ	829	904	916	752	875	879	5.155
Il·ltre. Col·legi d'Advocats ELX	413	458	439	491	498	472	2.771
Il·ltre. Col·legis d'Advocats ORIHUELA	474	488	487	510	491	488	2.938
Il·ltre. Col·legis d'Advocats SUECA	342	366	375	349	348	331	2.111
Il·ltre. Col·legi d'Advocats VALÈNCIA	3.679	3.394	3.666	3.336	3.555	3.408	21.038
TOTAL d'assistències certificades	8.349	8.192	8.509	7.450	8.383	8.059	48.942

ACTUACIONS DEL TORN D'OFICI REALITZADES PELS COL·LEGIS DE PROCURADORS/ES:

Quadre 7. Balanç d'actuacions del torn d'ofici realitzades en el període 2017-2018 pels col·legis de PROCURADORS/ES de la Comunitat Valenciana

Expedients tramitats pels COL·LEGIS DE PROCURADORS/ES	*2017*	*2018*
Il·ltre. Col·legis Procuradors ALACANT	27.751 (26,81 %)	29.148 (25,34 %)
Il·ltre. Col·legi Procuradors CASTELLÓ	12.775 (12,34 %)	15.782 (13,72 %)
Il·ltre. Col·legi Procuradors ELX	8.753 (8,45 %)	11.236 (9,77 %)
Il·ltre. Col·legi Procuradors VALÈNCIA	54.237 (52,39 %)	58.845 (51,16 %)
TOTAL d'actuacions realitzades	103.516	115.011

Quadre 7.1. Desglossament d'actuacions del torn d'ofici realitzades en 2017 pels col·legis de PROCURADORS de la Comunitat Valenciana

PROCURADORS 2017	1r trim.	2n trim.	3r trim.	4t trim.	TOTAL
Il·ltre. Col·legis de Procuradors ALACANT	6.168	7.860	6.181	7.542	27.751
Il·ltre. Col·legi de Procuradors CASTELLÓ	2.883	3.770	2.011	4.111	12.775
Il·ltre. Col·legi de Procuradors ELX	2.844	1.743	1.363	2.803	8.753
Il·ltre. Col·legi de Procuradors VALÈNCIA	12.418	14.117	11.642	16.060	54.237
TOTAL d'actuacions realitzades	24.313	27.490	21.197	30.516	103.516

Quadre 7.2. Desglossament d'actuacions del torn d'ofici realitzades en 2018 pels col·legis de PROCURADORS de la Comunitat Valenciana

PROCURADORS 2018	1r bim.	2n bim.	3r bim.	4t bim.	5é bim.	6é bim.	TOTAL
Il·ltre. Col·legis de Procuradors ALACANT	6455	3100	5369	3181	5077	5966	29.148
Il·ltre. Col·legi de Procuradors CASTELLÓ	2850	3565	3066	1639	2618	2044	15.782
Il·ltre. Col·legi de Procuradors ELX	1434	2888	2191	946	2011	1766	11.236
Il·ltre. Col·legi de Procuradors VALÈNCIA	4759	16587	11665	4845	12000	8989	58.845
TOTAL d'expedients tramitats	15.498	26.140	22.291	10.611	21.706	18.765	115.011

A continuació s'ofereix un quadre-resum agrupat per conceptes liquidats pels diferents col·legis professionals, segons les bases i els mòduls econòmics de compensació, a través de les certificacions presentades davant de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques.

Quadre 8. Resum d'assumptes liquidats pels col·legis d'advocats/ades

	2016	*2017*	*2018*
ASSISTÈNCIES (TORN DE GUÀRDIA)	49.310	47.897	48.942
ACTUACIÓ DE TORN D'OFICI	130.565	132.298	136.768
EXPEDIENTS	106.505	88.357	110.662
TOTAL	286.380	268.552	296.372

Quadre 9. Resum d'assumptes liquidats pels col·legis de procuradors/es

	2017	2018
ACTUACIÓ DE TORN D'OFICI	103.516	115.011
EXPEDIENTS	71.814	71.436
TOTAL	175.330	186.447

4.3. Especialització de l'assistència i dels serveis d'orientació jurídica (SOJ)

Una pràctica necessària i molt recomanable és l'atenció especialitzada en la prestació de l'assistència jurídica gratuïta així com els serveis d'orientació jurídica. Aquesta especialització ha d'estar basada en les necessitats de la persona sol·licitant i les especificitats de l'ordre jurisdiccional en el qual s'haja d'actuar, o adaptar-s'hi. S'ha de parar molta atenció als col·lectius més vulnerables, com menors, presumptes incapaços o persones dependents, violència de gènere, estrangers, persones amb diversitat funcional o capacitat modificada judicialment. D'aquesta manera, per a garantir o assegurar un nivell de qualitat i de competència professional que garantisca el dret constitucional a la defensa, els professionals que presten aquest servei han de tindre una formació adequada i especialitzada.

En aquest sentit, la Llei 1/1996, en els articles 24 i 25, es refereix a la distribució per torns així com a la formació i especialització d'aquests professionals. En l'àmbit territorial valencià, l'article 38 del decret es refereix, així mateix, a la formació especialitzada.

El coneixement específic d'aquestes àrees d'intervenció per part dels professionals implicats el torn d'ofici resulta essencial per a garantir una prestació adequada d'aquest servei. Per això, els col·legis professionals, conscients de la importància d'això i complint amb els mandats legals i reglamentaris, exigeixen com a condició per a accedir al torn d'ofici requisits generals mínims de formació, especialització i experiència prèvia professional o bé la superació de cursos formatius específics establits a aquest efecte.

Als cursos destinats a la formació i especialització dels professionals adscrits al torn d'ofici així com als cursos destinats a l'habilitació o accés de nous professionals al torn d'ofici es dedica el capítol 5 d'aquest document.

En aquest apartat es reflecteixen els torns d'ofici especialitzats i torns de guàrdia constituïts pels COL·LEGIS D'ADVOCATS I ADVOCADES de la Comunitat Valenciana en l'exercici 2018:

ALCOI: juntament amb els torns d'ofici generals, en matèria civil i penal, compta amb els següents torns d'ofici especialitzats:

- Assistència a la persona detinguda, ordinari i greu. Inclou torn d'ofici en matèria de menors i d'estrangeria.
- En matèria de violència de gènere, inclou torn d'ofici en matèria de víctimes en les quals concorren factors de vulnerabilitat especial que requereixen necessitats especials de protecció, d'acord amb el que es disposa en la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte.

Així mateix, disposa d'un servei de guàrdia permanent.

ALACANT: compta amb els següents torns d'ofici especialitzats:

- civil-mercantil
- clàusula terra
- família
- menors
- social
- contenciós administratiu

ALZIRA: disposa d'un torn de guàrdia permanent.

Així mateix, juntament amb el torn d'ofici general (civil i penal) i el servei de torn d'ofici de violència de gènere s'han creat:

- torns d'ofici especialitzats per a l'assistència al detingut i torn greu, inclosos menors i estrangeria;
- torn d'ofici especialitzat per a l'assistència a persones presumptament incapaces/dependents.

CASTELLÓ: de la informació col·legial remesa es desprén l'existència de torns d'ofici en les matèries següents:

- civil
- contenciós administratiu

- laboral
- penal
- estrangeria
- violència de gènere

ELX: compta amb els següents torns d'ofici especialitzats:

- en matèria de violència de gènere
- en matèria de menors
- en matèria d'estrangeria
- en matèria civil
- en matèria matrimonial-familiar
- en matèria contenciosa administrativa
- en matèria laboral
- altres torns

Així mateix, compta amb un torn de guàrdia permanent especialitzat per matèries:

- assistència al detingut
- estrangeria
- menors
- violència de gènere
- guàrdia de reforç

ORIHUELA: presta un servei de torn d'ofici especialitzat per a l'assistència a les víctimes de violència de gènere.

Igualment, compta amb un servei de torn de guàrdia ordinària permanent, especialitat en "menor" i especialitat en "estrangeria"..

SUECA: de les dades facilitades es desprén que, l'any 2018, no es disposava de torns d'ofici especialitzats.

A més d'això, disposa de torn de guàrdia permanent, en matèria de:

- assistència al detingut, pres i investigat
- violència de gènere

VALÈNCIA: compta amb els següents torns d'ofici especialitzats:

- penal
- greu

- violència de gènere
- menors
- estrangeria
- diversitat funcional
- civil
- matrimonial-familiar
- contenciós administratiu
- laboral

Compta amb els següents torns de guàrdia permanent:

- assistència a la persona detinguda, presa o investigada
- (desplaçament) presó
- jutjat d'estrangeria
- jutjat de menors
- violència domèstica (Gandia)
- violència domèstica
- violència domèstica / estrangeria

Per a poder accedir al torn d'ofici, els professionals han de complir els requisits de formació i superar les proves establides a aquest efecte pels col·legis professionals respectius. No es disposa informació sobre aquests extrems; no obstant això, es considera que aquesta qüestió és interessant per tal de garantir una formació homogènia entre tots els professionals, cosa que, sens dubte, repercutirà en benefici de les persones a les quals es reconega aquest dret.

Aquesta especialització s'ha traslladat als SOJ, tenint en compte que la seua posada en marxa depén dels col·legis professionals. En aquest sentit, fruit d'un acord entre la conselleria amb competències en matèria de justícia gratuïta i el Consell Valencià de Col·legis d'Advocats es va crear, el gener de 2017, un servei d'orientació jurídica per als afectats per les clàusules terra. Amb la finalitat d'impulsar l'especialització d'aquests serveis, el mateix Decret 17/2017 preveu la creació dels següents serveis especialitzats:

- Servei d'orientació jurídica penitenciari.
- Servei d'orientació jurídica per a atendre les persones estrangeres i immigrants.
- Servei d'orientació jurídica per a atendre les persones amb diversitat funcional, amb capacitat modificada judicialment, presumptament incapaces i persones dependents.

Ha d'advertir-se que no tots els col·legis han creat SOJ especialitzats (alguns presten aquest servei a través d'advocats que formen part del torn d'ofici especialitzat) ni,

dins d'aquells col·legis que disposen de SOJ especialitzat, la prestació d'aquest servei és homogènia. Això obeeix a les mateixes demandes i necessitats dels sol·licitants de justícia gratuïta així com a les disponibilitats de cadascun dels col·legis.

Quant al cost generat pels SOJ especialitzats, no se'n pot fer una valoració, atés que en el període temporal al qual es refereix aquest article no s'havien presentat certificacions sobre aquest tema. En tot cas, les despeses subvencionables per aquests serveis serien aquells conceptes inclosos bé en la resolució de concessió de la subvenció (any 2018), bé en el conveni de col·laboració per a la concessió de la subvenció (any 2019).[37]

Entre altres, serien despeses generals generades pels serveis d'orientació jurídica especialitzats:

a) Les despeses derivades, directament o indirectament, del personal i professionals que participen en la prestació o organització d'aquests serveis.

b) Les despeses de manteniment, reparació, millora i neteja de les instal·lacions col·legials on es duga a terme qualsevol de les actuacions cobertes; i les de subministraments en aquestes seus, en la part que, si escau, corresponga dels serveis d'electricitat, aigua, gas, telefonia, accés a Internet, assegurances o alarmes.

c) La despesa de les primes d'assegurança que cobrisca els accidents que puguen passar en la prestació del servei.

d) Les despeses derivades de la gestió administrativa i comptable i, si escau, de les auditories comptables o de qualitat de la prestació del servei.

e) Les despeses destinades a publicitar els serveis entre els possibles usuaris, sempre que es faça constar que estan sufragats per la Generalitat.

f) Les despeses de comunicació amb els professionals prestadors del servei.

g) Les despeses o amortització de les eines utilitzades pels prestadors del servei.

h) Les despeses en impresos necessaris per a la prestació dels serveis.

i) Les despeses de lloguer o amortització dels locals i instal·lacions en els quals es duguen a terme els serveis.

j) Les despeses bancàries necessàries per al manteniment i transferència de les quantitats percebudes o abonades per la prestació del servei.

k) Les despeses de formació obligatòria i gratuïta per a la prestació del servei.

l) Les despeses en material d'oficina que s'utilitzen en la prestació del servei.

m) Les despeses relatives a la compra, arrendament, amortització i/o manteniment dels equips i programes informàtics, impressores, fotocopiadores, llocs web, mobiliari, centraletes telefòniques, telèfons mòbils utilitzats per a la prestació del

37 Vegeu el conveni de col·laboració subscrit en data 11 de febrer de 2019, entre la Generalitat, a través de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques, i Llibertats Públiques i el Consell Valencià de Col·legis d'Advocats, per a la concessió i gestió de la subvenció destinada a la indemnització de les actuacions corresponents a assistència jurídica gratuïta i accés a la justícia, representació per advocat/ada de torn d'ofici i assistència lletrada al detingut/uda o pres/a, funcionament dels serveis d'orientació jurídica (SOJ) i formació per a l'exercici 2019.

servei i correu, missatgeria, buroSMS o, en definitiva, qualsevol element utilitzat per a la prestació dels serveis referits.

n) En els SOJ d'orientació jurídica penitenciària, les despeses de desplaçament periòdiques i puntuals del personal d'aquest SOJ al centre o centres penitenciaris que atenga.

o) En els SOJ especialitzats per a atendre persones estrangeres i immigrants, les despeses de desplaçament periòdiques i puntuals del personal d'aquest SOJ al centre d'internament d'estrangers que atenga.

En tot cas, quan qualsevol de les despeses destinades a atendre els serveis d'orientació jurídica especialitzats tinguen també altres finalitats, aquestes s'imputarien i abonarien només en la part que corresponga a la destinació ací prevista.

5. Balanç del benefici de justícia gratuïta des del punt de vista pressupostari

Com ja s'ha apuntat en apartats anteriors, les actuacions realitzades pels professionals del torn d'ofici en garantia del dret d'accés a la justícia constitucionalment reconegut porten aparellades, com a contrapartida, les obligacions legals de les diferents administracions de subvencionar aquest servei amb càrrec a les seues dotacions pressupostàries.

En compliment d'aquesta obligació legal, anualment, la Generalitat aprova, a través de la Llei de pressupostos, les subvencions destinades a sufragar les despeses derivades del dret constitucional d'accés a la justícia.

A continuació s'incorporen, com a quadres 12 i 13, les dades relatives a les subvencions anuals destinades a accés a la justícia durant el període 2015-2018.

Quadre 12. Evolució d'imports de les línies de subvenció "Assistència jurídica gratuïta" durant el període 2015-2018.

Aquests quadres anteriors mostren una clara i significativa evolució a l'alça de l'import anual que l'Administració valenciana destina a sufragar els serveis d'assistència jurídica gratuïta prestats pels professionals de l'advocacia i procura.

En els últims quatre anys, l'import de la línia pressupostària destinada a sufragar les despeses derivades de l'exercici del dret d'assistència jurídica gratuïta ha patit un increment substancial. Prenent com a valor de referència l'import de la línia pressupostària aprovada per a l'exercici pressupostari 2015, aquest import s'ha vist incrementat, a través de la Llei de pressupostos de la Generalitat per a l'any 2018, en 13.074.000 euros respecte del Consell Valencià de Col·legis d'Advocats i els seus respectius col·legis professionals. Respecte del Consell Valencià de Col·legis de Procuradors i els seus respectius col·legis professionals, aquest increment ha sigut, en el mateix període considerat, de 2.167.670 euros.

Els apartats següents estan dedicats a analitzar, més detalladament, les línies pressupostàries aprovades i la distribució de l'import de les subvencions concedides per a sufragar les despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta referides a cada exercici pressupostari així com l'estat d'execució d'aquestes.

En tot cas, convé recordar que:

- l'import d'aquestes subvencions ve determinat a través de la Llei de pressupostos anuals de la Generalitat, la qual recull el programa pressupostari, la línia nominativa i la finalitat d'aquesta a l'efecte de la consignació del crèdit adequat i suficient per a la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta;
- l'aplicació de l'import d'aquestes subvencions està referida a exercicis pressupostaris i no a anys naturals.38

Dotació pressupostària de l'any 2015

a) Concessió i import de la subvenció:

   La Llei 8/2014, de 26 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2015, recull les següents línies pressupostàries:

- Línia T1674000 "Consell Valencià de Col·legis d'Advocats de la Comunitat Valenciana" (CVCA), amb una dotació de 20.425.900 €, destinada a subvencionar l'"indemnització de les actuacions corresponents a la representació per advocat de torn d'ofici i assistència lletrada al detingut o pres".
- I, la línia T1675000 "Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana" (CVCP), amb una dotació de 2.842.000 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per procurador o procuradora de torn d'ofici".

b) Execució del pressupost:

38 L'exercici pressupostari abasta:
- Fins a 2017 inclusivament: últim trimestre de l'exercici anterior i els tres primers trimestres de l'exercici en curs.
- En l'exercici 2018: últim trimestre de l'exercici anterior i els cinc bimestres de l'exercici en curs. Vegeu nota 1.

Quadre 12.

Resum de l'execució del pressupost de 2015: ADVOCATS

	4t TRIM. 2014	*1r TRIM. 2015*	*Ordre[4] 4/2015*	*2n TRIM. 2015*	*3r TRIM. 2015*	*TOTAL*
Import de despeses dels assumptes[5]	4.763.915,05	4.539.812,55	480.720,65	5.225.069,83	4.067.465,52	19.076.983,6
Import 8 % de la línia pressup.[6]	408.518	408.518	/	408.518	408.518	1.634.072
TOTAL	5.172.433,05	4.948.330,55	480.720,65	5.633.587,83	4.475.983,52	20.711.055,6

El quadre anterior mostra els imports abonats per la Generalitat per a finançar les despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta durant l'exercici pressupostari 2015. Així mateix, s'ha reflectit l'increment que l'aprovació de l'Ordre 4/2015, per la qual es revisen i actualitzen els mòduls i bases econòmiques de compensació, va suposar i l'import de la qual va ascendir a 1.634.072 euros. Aquest import s'ha prorratejat pel nombre de trimestres passats a liquidació pels col·legis respectius i abonats per la Generalitat, si bé es va procedir a pagar-los de manera unitària en data 17/02/2015.

Els imports abonats estan directament relacionats amb el nombre i la tipologia dels procediments en els quals intervenen els professionals. No s'observen diferències significatives d'un trimestre a un altre, la qual cosa indica que el nombre d'actuacions s'ha mantingut estable al llarg del període considerat.

Per al compliment dels compromisos de despeses adquirides derivades del funcionament del servei d'assistència jurídica gratuïta va resultar necessari l'increment de la dotació de la subvenció destinada al CVCA, per import de 285.155,60 €. Així, l'import total destinat a sufragar les despeses derivades de la prestació del dret a l'assistència jurídica gratuïta va ascendir a un import de 20.711.055,60 euros.

Quadre 13. Resum de l'execució del pressupost de 2015: PROCURADORS

Línia T1675000: 2.842.000 €

"Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana (CVCP)"

	4t TRI 2014	*1r TRI 2015*	*2n TRI 2015*	*3r TRI 2015*	*TOTAL (€)*
Import de despeses dels "assumptes"[7]	944.693	850.865	1.115.059	792.030	3.702.647
Despeses de funcionament[8]	56.840	56.840	56.840	56.840	227.360
TOTAL	1.001.533	907.705	1.171.899	848.870	3.930.007

Va resultar necessari, igualment, incrementar la dotació de la subvenció destinada al CVCP per import d'1.081.000 €, en data 15 de juliol de 2015.

Així, finalment l'import total destinat a sufragar les despeses derivades de la prestació del dret a l'assistència jurídica gratuïta va ascendir a un import de 3.930.007 €.

Dotació i execució pressupostària de l'any 2016

La Llei 11/2015, de 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2016, recull les següents línies pressupostàries:

- Línia T1674000 "Consell Valencià de Col·legis d'Advocats de la Comunitat Valenciana" (CVCA), amb una dotació de 26.588.000 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per advocat de torn d'ofici i assistència lletrada al detingut o pres".
- Línia T1675000 "Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana" (CVCP), amb una dotació de 3.923.000 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per procurador o procuradora de torn d'ofici".

Quadre 14. Resum de l'execució del pressupost de 2016: ADVOCATS

	4t TRI 2015	*1r TRI 2016*	*2n TRI 2016*	*3r TRI 2016*	*TOTAL EUROS*
Actuacions i assistències	5.966.163,12	5.601.718,94	6.417.336,69	5.005.550,52	22.990.769,27
Despeses de funcionament	531.760	531.760	531.760	531.760	2.127.040
TOTAL	6.497.923,12	6.133.478,94	6.949.096,69	5.537.310,52	25.167.809,27

El quadre anterior mostra els imports abonats per la Generalitat per a finançar les despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta durant l'exercici pressupostari 2016, que va ascendir a 25.167.809,27 €, xifra que suposa un increment de 4.456.753,67 € respecte de l'exercici pressupostari.

Quadre 15. Resum de l'execució del pressupost de 2016: PROCURADORS

	4t TRI 2015	*1r TRI 2016*	*2n TRI 2016*	*3r TRI 2016*	*TOTAL EUROS*
Actuacions i assistències	*1.002.097,20*	*934.477,70*	*1.081.502,70*	*607.204,02*	*3.625.281,6*
Despeses de funcionament	78.460	78.460	78.460	78.460	313.840
TOTAL	1.080.557,2	1.012.937,7	1.159.962,7	685.664,02	3.939.121,6

La subvenció destinada a sufragar les despeses suportades pels col·legis de procuradors/es en l'exercici pressupostari 2016 va ascendir a 3.939.121,6 €.

Dotació i execució pressupostària de l'any 2017

La Llei 14/2016, de 30 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2017, recull les següents línies pressupostàries:

- Línia S1674000 "Consell Valencià de Col·legis d'Advocats de la Comunitat Valenciana" (CVCA), amb una dotació de 27.500.000 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per advocat de torn d'ofici i assistència lletrada al detingut o pres".
- Línia S1675000 "Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana" (CVCP), amb una dotació de 4.315.300 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per procurador o procuradora de torn d'ofici".
- Línia S7933000 "Subvenció a col·legis d'advocats", amb una dotació de 800.000 €, amb la següent descripció i finalitat "subvenció als col·legis d'advocats per al funcionament dels serveis d'orientació jurídica i assistència jurídica gratuïta, d'acord amb els mòduls de compensació econòmica aplicables".
- Línia S7934000 "Subvenció a col·legis de procuradors", amb una dotació de 200.000 €, amb la següent descripció i finalitat "subvenció als col·legis de procuradors per al funcionament dels serveis d'orientació jurídica i assistència jurídica gratuïta, d'acord amb els mòduls de compensació econòmica aplicables".

Ha de tindre's en compte que els CVCA i CVCP estan obligats a remetre, dins del mes natural següent al de finalització de cada trimestre, o període de temps establit en virtut de l'instrument jurídic adequat, una certificació acreditativa del nombre d'actuacions realitzades. Fins a l'any 2017, aquestes certificacions es remetien amb caràcter trimestral.

Quadre 16. Resum de l'execució del pressupost de 2017: ADVOCATS

	4t TRIM 2016	*1r TRIM 2017*	*2n TRIM 2017*	*3r TRIM 2017*	*TOTAL EUROS*
Actuacions i assistències	5.827.297,55	5.968.269,92	5.882.471,59	4.495.887,08	22.173.926,14
Despeses de funcionament		483.133,25	757.699,93	582.798,40	1.823.631,58
Cursos de formació de clàusules terra					4.143,61
TOTAL	5.827.297,55	6.451.403,17	6.640.171,52	5.078.685,48	24.001.701,33

Quadre 17. Resum de l'execució del pressupost de 2017: PROCURADORS

	4t TRI 2016	1r TRI 2017	2n TRI 2017	3r TRI 2017	TOTAL (€)
Actuacions i assistències	1.084.189	858.661	1.031.269	694.548,45	3.668.667,45
Despeses de funcionament		234.934,15	694.548,45	200.000	1.129.482,6
TOTAL (€)	1.084.189	1.093.595,15	1.725.817,45	894.548,45	4.798.150,05

Juntament amb els imports reflectits en l'apartat anterior, en l'exercici pressupostari es van abonar al CVCP endarreriments per import de 177.170,40 €, raó per la qual la despesa efectuada va ascendir a 4.515.300 €.

D'altra banda, ha d'observar-se que el pagament de les despeses de funcionament i infraestructura mitjançant l'aplicació a cada expedient dels mòduls establits en els annexos II i III del D. 17/2017 (pagament per barem), ha suposat el compliment de les previsions legals de l'article 38 de la Llei d'assistència jurídica gratuïta i ha afavorit un pagament d'acord amb el volum de sol·licituds realitzades i la dimensió real de les tramitacions i la gestió generada en cada període trimestral. La nova regulació ha millorat, al seu torn, la justificació de les quantitats abonades.

Dotació i execució pressupostària de l'any 2018

La Llei 22/2017, de 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2018, recull les següents línies pressupostàries:

- Línia S1674000 "Consell Valencià de Col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana" (CVCA), amb una dotació de 33.500.000 €, destinada a subvencionar, per concessió directa de l'article 168.a, la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per advocada o advocat de torn d'ofici i assistència lletrada a persona detinguda o presa".
- I la línia S1675000 "Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana" (CVCP), amb una dotació de 5.009.670 €, destinada a subvencionar, per concessió directa de l'article 168.a, la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per procuradora o procurador de torn d'ofici".

Quadre 18. Resum de l'execució del pressupost de 2018: ADVOCATS

	4t TRI 2017	*1r BM 2018*	*2n BM 2018*	*3r BM 2018*	*4t BM 2018*	*5é BM 2018*
Actuacions i assistències	6.175.070,72	2.836.985,29	4.961.394,62	4.618.880,37	3.836.796,04	5.661.014,87
Despeses de funcionament	785.913,29	537.761,10	514.425	295.801,50	488.971,86	681.054
TOTAL	6.960.984,01	3.374.746,39	5.475.819,62	4.914.681,87	4.325.767,90	6.342.068,87

Així mateix, s'han abonat ALTRES DESPESES amb càrrec a l'exercici pressupostari 2018:

CONCEPTE	IMPORT (€)
Servei d'assistència jurídica gratuïta establit per l'article 44.3 del Decret 17/2017	100
Operació "Esperança del Mediterrani"	11.250
Cursos de clàusules terra	4.128,60
Traducció de litigis transfronterers	1.113,82

Quadre 19. Resum de l'execució del pressupost de 2018: PROCURADORS

	4t TRI 2017	1r BM 2018	2n BM 2018	3r BM 2018	4t BM 2018	5é BM 2018
Actuacions i assistències	1.154.476	585.608	991.359	844.038	406.516,70	840.632,87
Despeses de funcionament	225.648	146.388	147.708	168.084	96.204	160.968
TOTAL (€)	1.380.124	731.996	1.139.067	1.012.122	503.020,70	1.001.599,87

Així mateix, s'ha abonat, amb càrrec a l'exercici pressupostari 2018 com a pagament pendent derivat de l'exercici anterior, un import de 79.103,55 €.

Malgrat aquesta tendència a l'alça reflectida en els quadres anteriors, els professionals que presten el servei d'assistència jurídica gratuïta han manifestat, en diferents fòrums, l'aspiració d'aconseguir, almenys, les bases de compensació econòmica d'acord amb els preus vigents l'any 2005[39] (tenint en compte que si bé van ser reduïdes en 2012,[40] posteriorment s'han anat recuperant, encara que de manera parcial, durant els exercicis de 2015,[41] 2016[42] i 2017).[43]

Aquestes aspiracions s'han vist complides en virtut de l'Ordre 19/2018, de 26 de juliol, de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, per la qual es revisen les quanties dels mòduls i bases de compensació dels annexos II i III del Decret 17/2017.

L'ordre esmentada ha suposat la modificació a l'alça dels mòduls econòmics previstos en els annexos II i III del Decret 17/2017, amb efectes des del dia 1 de gener de 2018. A conseqüència d'aquest increment s'han produït diferències respecte dels imports satisfets pels mateixos conceptes i que havien sigut passats a liquidació per part del Consell Valencià de Col·legis d'Advocats i el Consell Valencià de Col·legis de Procuradors durant els tres primers bimestres.

Les diferències resultants d'aplicar les quanties fixades en l'Ordre 19/2018 a les actuacions professionals que han sigut realitzades de manera efectiva, a parir del dia u de gener de 2018, pels advocats i les advocades així com pels procuradors i procuradores

39 ORDRE de 7 de novembre de 2005, de la Conselleria de Justícia, Interior i Administracions Públiques, per la qual es modifiquen els annexos I i II del Decret 29/2001, de 30 de gener del Govern Valencià, per a l'actualització dels mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions que siguen prestades pels serveis de torn d'ofici, i assistència al detingut o pres, pels procuradors i advocats de la Comunitat Valenciana [2005/12578] (DOGV núm. 5140 de 22 de novembre de 2005).

40 ORDRE 2/2012, de 17 de gener, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social, per la qual es modifica l'Ordre de 7 de novembre de 2005, de la Conselleria de Justícia, Interior i Administracions Públiques, sobre mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions del torn d'ofici i assistència al detingut o pres pels procuradors i advocats de la Comunitat Valenciana [2012/513] (DOGV núm. 6696 de 20 de gener de 2012).

41 ORDRE 4/2015, de 15 de juny, de la Conselleria de Governació i Justícia, per la qual es modifica l'Ordre 2/2012, de 17 de gener, de la Conselleria de Justícia i Benestar Social, sobre mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions del torn d'ofici i assistència al detingut o pres pels procuradors i advocats de la Comunitat Valenciana.

42 ORDRE 1/2016, de 27 de gener, de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, per la qual es modifica l'Ordre 4/2015, de 15 de juny, de la Conselleria de Governació i Justícia, sobre mòduls de compensació econòmica aplicables a les actuacions del torn d'ofici i assistència al detingut o pres pels procuradors i advocats de la Comunitat Valenciana.

43 DECRET 17/2017, de 10 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta

en prestació de l'assistència jurídica gratuïta, i també als expedients tramitats a partir del dia u de gener de 2018, ha suposat un increment total de:

- Col·legis d'advocats i advocades: 3.669.034,34 €, el desglossament del qual és el següent:

PERÍODE	*IMPORT DE LES DIFERÈNCIES (€)*
1r BIMESTRE 2018	733.613,21
2n BIMESTRE 2018	1.473.763,96
3r BIMESTRE 2018	1.461.657,17
TOTAL:	3.669.034,34

- Col·legis de procuradors i procuradores: 25.328,17 €, amb el detall següent:

PERÍODE	IMPORT DE LES DIFERÈNCIES (€)
1r BIMESTRE 2018	4.294,65
2n BIMESTRE 2018	10.352,81
3r BIMESTRE 2018	10.583,27
TOTAL:	25.230,73

A partir del 4t bimestre, els imports satisfets per la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques per les actuacions, assistències i despeses de funcionament i dotació en infraestructures certificades pels col·legis professionals han sigut liquidats segons les quanties actualitzades aprovades en virtut de la ja esmentada Ordre 19/2018.

De tot el que s'ha dit, es desprén que l'import total abonat al Consell Valencià de Col·legis d'Advocats en concepte de despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta per part dels col·legis i professionals respectius adscrits al torn d'ofici ha ascendit, en l'exercici pressupostari 2018, a 35.079.695,42 €.

Així mateix, l'import total abonat al Consell Valencià de Col·legis de Procuradors en concepte de despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta per part dels col·legis i professionals respectius adscrits al torn d'ofici ha ascendit, en l'exercici pressupostari 2018, a 5.872.263,85 €.

Per a fer front al compliment d'aquestes obligacions ha sigut necessari incrementar l'import de les línies S1674000 i S1675000. En aquest sentit, per acord del Consell s'ha aprovat:

- En relació amb la línia S1674000 (CVCA):
- l'ampliació, de la subvenció corresponent al CVCA, mitjançant una modificació pressupostària (transferència de crèdit), aprovada en data 30 de novembre de 2018 per import d'1.286.903,12 €;

- la modificació pressupostària, aprovada en data 21/12/2018, per import de 292.853,22 €.
- En relació amb la línia S1675000 (CVCP), per acord del Consell es va aprovar, en data 21/12/2018, una modificació pressupostària per import de 862.602,02 €.

Juntament amb la revisió a l'alça dels imports dels mòduls de compensació econòmica previstos en els annexos II i III del Decret 17/2017, una altra de les causes que ha ocasionat la desviació entre les quantitats consignades en el pressupost de 2018 i els imports de les liquidacions a abonar en aquesta anualitat ha sigut la modificació de la periodicitat amb la qual s'han presentat al cobrament les liquidacions per part dels consells valencians de col·legis d'advocats i de procuradors. Com s'ha comentat en apartats anteriors, fins a 2017 les liquidacions es presentaven amb caràcter trimestral, no obstant això, a partir de gener de 2018, les liquidacions es practiquen amb caràcter bimestral. Per això, durant l'exercici 2018, es van passar al cobrament liquidacions corresponents amb un període de tretze mesos, mentre que en els exercicis anteriors les liquidacions es corresponien amb períodes anuals (12 mesos).

Finalment, cal destacar que l'increment dut a terme durant l'exercici 2018 ha tractat de temperar la depreciació econòmica patida al llarg dels últims anys, així com atendre, en la mesura de les disponibilitats pressupostàries actuals, la major complexitat i dedicació que exigeix l'evolució de l'exercici del dret de defensa davant dels tribunals. No debades resulta innegable que la garantia d'una assistència jurídica de qualitat ha de veure's emparada per una compensació adequada del treball realitzat pels qui materialitzen, en favor de les persones més desfavorides, el dret a la tutela judicial efectiva mitjançant la seua defensa i representació en el procés.

Dotació pressupostària de l'any 2019

La Llei 28/2018, de 28 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2019, recull, en l'annex de transferències corrents del programa pressupostari 112.70, les següents línies pressupostàries:

Línia S1674000 "Consell Valencià de Col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana" (CVCA), amb una dotació de 39.000.000 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents assistència jurídica gratuïta, accés a la justícia, representació per advocat/ada de torn d'ofici i assistència lletrada al detingut/uda o pres/a, funcionament dels SOJ i formació".

I la línia S1675000 "Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana" (CVCP), amb una dotació de 6.000.000 €, destinada a subvencionar la "indemnització de les actuacions corresponents a assistència jurídica gratuïta, accés a la justícia, representació per procurador/a de torn d'ofici, funcionament dels col·legis de procuradors/es i formació".

6. Altres conceptes finançats per l'administració

6.1. Convenis subscrits amb el CVCA per a la realització de cursos de formació

6.1.1. Anualitat 2016

- Conveni de col·laboració entre la Generalitat, a través de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques i el Consell Valencià de Col·legis d'Advocats. Constitueix l'objecte del conveni la realització d'actuacions relacionades amb cursos de formació i divulgació en matèria de reformes democràtiques, drets i llibertats i memòria històrica. Aquest conveni va ser signat en data 18 d'octubre de 2016.

L'import de la subvenció ascendia a trenta mil euros (30.000 €), destinada a la realització per part del consell esmentat, per si mateix o a través dels col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana, d'actuacions relacionades amb cursos de formació i divulgació en les matèries indicades.

En el si d'aquest instrument, es van dur a terme cursos als col·legis d'advocats de les localitats d'Alcoi, Alacant, Elx, Orihuela, Castelló, Alzira, Sueca i València.

Les accions formatives van ser 16, dividides de la manera següent:

- Curs d'assistència a les víctimes de delictes: 5 edicions.
- Jornades d'especialització en assistència i protecció a les víctimes de tràfic d'éssers humans: 2 edicions.
- Jornades d'especialització en assistència i protecció a les víctimes menors d'edat: 2 edicions.
- Jornades d'especialització en assistència i protecció de violència de gènere com a víctimes del delicte: 2 edicions.
- Jornades especialització en assistència i protecció jurídica a les víctimes amb diversitat funcional: 3 edicions.
- Jornades d'especialització en assistència i protecció jurídica a les víctimes d'odi: 1 edició.
- Asil, refugi i protecció subsidiària: 1 edició.

El nombre total d'assistents a les accions formatives va ser de 1.717 persones.

L'import total subvencionat va ascendir a un import de 30.000 €.

6.1.2. Anualitat 2017

- Conveni de col·laboració entre la Generalitat, a través de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques i el Consell Valencià de Col·legis d'Advocats. Constitueix l'objecte del conveni la realització d'actuacions relacionades amb cursos de formació i divulgació en matèria de reformes democràtiques, drets i llibertats i memòria històrica. Aquest conveni va ser signat en data 27 de juliol de 2017.

L'import de la subvenció ascendia a trenta mil euros (30.000 €), destinada a la realització per part del consell esmentat, per si mateix o a través dels col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana, d'actuacions relacionades amb cursos de formació i divulgació en les matèries indicades.

En el si d'aquest instrument, es van dur a terme cursos als col·legis d'advocats de les localitats d'Alcoi, Alacant, i Castelló.

Les accions formatives van ser 8, dividides de la manera següent:

- Taller pràctic per a l'orientació, informació, assessorament i tramitació d'expedients en matèria d'estrangeria.
- Curs de ciutadans i drets fonamentals davant de l'Administració.
- Curs d'accés al torn d'ofici i formació continuada a menors.
- Curs d'estrangeria i drets fonamentals.
- Curs d'accés al torn d'ofici de violència sobre la dona.
- Curs d'accés al torn d'ofici penitenciari.
- Jornades d'estrangeria.
- Curs dels drets fonamentals davant de la nova normativa en matèria de procediment administratiu.
- Curs sobre el tràfic de persones amb finalitats d'explotació sexual.

El nombre total d'assistents a les accions formatives va ser de 758 persones.

L'import total subvencionat va ascendir a un import de 18.989,87 €.

6.1.3. Any 2018

- Conveni de col·laboració entre la Generalitat, a través de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques i el Consell Valencià de Col·legis d'Advocats. Constitueix l'objecte del conveni la realització d'actuacions relacionades amb cursos de formació i divulgació en matèria de reformes democràtiques, drets i llibertats i memòria històrica. Aquest conveni va ser signat en data 22 de maig de 2018.

L'import de la subvenció ha ascendit a trenta mil euros (30.000 €), destinada a la realització per part del consell esmentat, per si mateix o a través dels col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana, d'actuacions relacionades amb cursos de formació i divulgació en les matèries indicades.

En el moment de redactar aquest informe s'estan duent a terme cursos, de manera que no és possible determinar les accions formatives realitzades al llarg d'aquest període, el nombre d'assistents a aquestes accions formatives així com l'import total subvencionat.

6.2. Altres accions formatives

La Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques ha subvencionat les següents accions formatives organitzades i impartides pels mateixos col·legis d'advocats i advocades:

- Sessions formatives d'accés al torn d'ofici d'estrangeria: sol·licitat i organitzat pel Col·legi d'Advocats d'Elx. Amb un nombre de 108 persones participants i un cost total de 541,45 €.
- Curs sobre comptadors partidors: sol·licitat i organitzat pel Col·legi d'Advocats d'Elx. El nombre de participants en aquesta acció formativa va ascendir a 126 amb un cost de 249,90 €.
- Curs pràctic d'especialització en dret de menors per a advocats (organitzat pel Col·legi d'Advocats d'Elx), al qual van assistir 94 advocats amb un cost total de 541,45 €.

En termes absoluts, han participat en aquestes accions formatives un total de 328 advocats. D'altra banda, l'import de les despeses derivades d'aquestes ha ascendit a 1.332,80 €.

7. Consideracions relatives a la implantació de mecanismes de control, avaluació i seguiment de les actuacions desenvolupades després de l'aprovació del Decret 17/2017

El principal avanç, i més cridaner, és la creació del Consell Assessor d'Assistència Jurídica Gratuïta a la Comunitat Valenciana, que fa un seguiment del funcionament en la prestació del servei.

D'altra banda, el tercer paràgraf de l'article 33.3 del decret esmentat inclou, de manera expressa, l'enviament d'informació anual detallada per part dels col·legis de les actuacions realitzades i la gestió col·legial dels serveis,[44] així com la justificació documental de les despeses de funcionament i dotació en infraestructures, article 45.

No hi ha avanços significatius sobre el sistema de queixes dels usuaris o sobre la possibilitat d'incloure mesures sobre reparació per incompliment, a pesar que aquest va ser un dels temes tractats en la reunió de l'observatori d'abril de 2018.

8. Nous reptes o perspectives

8.1. Àmbit normatiu

A) Modificació del Decret 17/2017

L'escàs temps transcorregut des de l'aprovació del Decret 17/2017 ha posat de manifest una sèrie de carències i disfuncionalitats derivades de la interpretació de l'articulat que resulta necessari abordar.

Per a fer-ho, es planteja dur a terme una modificació del text esmentat, per a escometre

44 De la mateixa manera, han d'informar del nombre i classe de les actuacions realitzades l'any anterior pels serveis d'orientació jurídica i els torns de guàrdia permanent i torns d'ofici especialitzats. Vegeu l'apartat 4.2 d'aquest document (pàgines 51-69).

diverses reformes, tant procedimentals com organitzatives, algunes de mera tècnica normativa per a millorar la redacció vigent, i altres per a acomodar el text reglamentari a la Llei 3/2018, d'11 de juny, que va entrar en vigor l'1 d'octubre de 2018, que modifica la Llei 1/1996, i reforça, entre altres aspectes, la necessitat de protecció de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat.

La necessitat de la modificació ve determinada, així mateix, per les propostes plantejades pel CVCA i el CVCP, per les qüestions o assumptes tractats i discutits en el Consell Assessor de Justícia Gratuïta reunit el dia 11 de setembre de 2017, o bé per propostes sorgides directament per la mateixa Direcció General de Reformes Democràtiques i Accés a la Justícia, a fi d'establir un procediment més àgil i eficaç per al reconeixement del dret a la justícia gratuïta, amb noves mesures per a simplificar la gestió i tramitació de les sol·licituds, així com la resolució dels expedients de reconeixement del dret i bases de compensació.

B) Incidència de noves normes que afecten directament o indirectament la justícia gratuïta

La nova Llei 24/2018, de 5 de desembre, de la Generalitat, de mediació de la Comunitat Valenciana, ha suposat un pas decisiu de manera indirecta en aquest àmbit, ja que s'inclou com a sistema complementari al d'assistència jurídica gratuïta els serveis de mediació gratuïta com a mètode alternatiu de resolució de conflictes. La recent aprovació de la llei impedeix fer consideracions respecte a la incidència que haja pogut tindre aquesta sobre el servei d'assistència jurídica gratuïta en aspectes com, per exemple, un estalvi de costos.

En aquesta matèria, convé així mateix destacar l'impuls que, a escala estatal, s'està fent a fi de fomentar o incentivar la utilització d'aquest mitjà o recurs com a forma de resolució de conflictes, bé quan les parts opten per aquesta via, bé quan aquesta siga un pressupost processal per a l'admissió de la demanda o resulte de la derivació judicial. En aquest sentit, el Ministeri de Justícia ha publicat l'Avantprojecte de llei d'impuls de la mediació, una norma que, si s'aprova, afectaria directament el dret a l'assistència jurídica gratuïta reconeguda en la Llei 1/1996, ja que proposaria la inclusió de la mediació com una de les prestacions de l'article 6 de l'esmentada Llei 1/1996.

8.2. Àmbit procedimental

a) Avanços en la utilització de les TIC per a millorar la gestió dels procediments i la connexió i comunicació entre els organismes implicats en el procediment de reconeixement

En la reunió del Consell Assessor de setembre de 2017 es va abordar la qüestió relativa a la implantació de les eines que proporcionen les noves tecnologies en els processos del reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

Durant aquest període s'ha impulsat gradualment la utilització d'aquestes eines, fonamentalment les relatives a la necessitat de la simplificació de la documentació que ha de presentar la persona sol·licitant. No obstant això, encara queden pendents

determinades actuacions com la tramitació electrònica, la carpeta ciutadana i la notificació electrònica.

Tramitació electrònica

L'objectiu és la tramitació electrònica completa.

Això requereix una integració plena de tots els col·legis en la mateixa aplicació, perquè en aquests moments tots els col·legis estan en SIGA, xarxa d'advocacia, llevat del Col·legi d'Advocats de València.

Es pretén millorar la comunicació i les notificacions entre les comissions d'assistència jurídica gratuïta i el col·legi de procuradors i els òrgans judicials.

El repte principal és la reducció del temps emprat en la tramitació dels expedients, raó per la qual, amb la tramitació electrònica plena, es persegueix aquest objectiu.

Així mateix, es planteja la possibilitat de digitalitzar tota la documentació, amb l'objectiu d'eliminar l'expedient en paper.

Carpeta ciutadana i notificació electrònica

Permet, a totes les persones que volen fer-ne ús, tindre accés a:

- Totes les notificacions telemàtiques rebudes.
- Els justificants de registre generats en els inicis de tots els tràmits realitzats telemàticament.
- La relació dels tràmits pendents de finalitzar.
- La informació relativa a les autoritzacions de representació sol·licitades.
- La informació sobre l'estat dels expedients actius.

En definitiva, podran conéixer, en qualsevol moment, els estats de tramitació d'expedient i la seua informació associada, que es mostrarà en la carpeta ciutadana, amb el trasllat corresponent del document a la DGTIC.

Actualment, el desenvolupament i la implantació d'aquesta constitueix una prioritat, i és previsible que es pose en marxa a principis de l'any en curs.

Sistema Expert

Es pretén impulsar la implantació d'un sistema que permeta, de manera àgil i eficaç, comprovar si les persones sol·licitants de justícia gratuïta compleixen els requisits exigits per la Llei 1/1996, per a tindre la condició de beneficiàries.

S'han mantingut diverses reunions entre el Servei d'Accés a la Justícia i representants de la DGTIC per a avançar en aquesta qüestió. Està prevista una reunió pròxima a mitjan gener de 2019 en la qual s'analitzaran i valoraran els canvis i les adaptacions realitzats en aquest camp.

8.3. Gestió de la subvenció

La gestió de la subvenció corresponent a l'exercici pressupostari 2018 ha requerit diferents modificacions pressupostàries, bé per a adequar la manera de conceptuar aquestes subvencions a la seua autèntica naturalesa, bé per a ampliar el crèdit disponible per a poder donar cobertura a l'import de les actuacions que s'han de retribuir.

Com consta en apartats anteriors, per a l'exercici pressupostari 2018, la Llei 22/2017, de 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat, recollia les següents línies pressupostàries:

→ Línia S1674000 "Consell Valencià de Col·legis d'advocats de la Comunitat Valenciana" (CVCA), amb una dotació de 33.500.000 €, destinada a subvencionar, per concessió directa de l'article 168.a, la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per advocada o advocat de torn d'ofici i assistència lletrada a persona detinguda o presa".

→ I la línia S1675000 "Consell Valencià de Col·legis de Procuradors de la Comunitat Valenciana" (CVCP), amb una dotació de 5.009.670 €, destinada a subvencionar, per concessió directa de l'article 168.*a*, la "indemnització de les actuacions corresponents a la representació per procuradora o procurador de torn d'ofici".

Es tracta, en definitiva, de subvencions imposades per una norma amb rang legal (article 168.1.*B* de la Llei 1/2015, de 6 de febrer, d'hisenda pública, del sector públic instrumental i de subvencions), com ho és, en aquest cas, la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta. Malgrat això, aquestes apareixien conceptuades com a subvencions nominatives de les previstes en la lletra *A* de l'esmentat article 168.1 de la Llei 1/2015.

Resulta necessari, per tant, per a corregir aquest error de conceptuació, la tramitació de la modificació pressupostària de les línies indicades, en què aquestes es conceptuen com a subvencions directes imposades per una norma amb rang legal (article 168.1.*B* de la Llei 1/2015), la qual es va aprovar mitjançant l'Acord del Consell de data 30 de novembre de 2018.

D'altra banda, malgrat l'import consignat, al llarg de l'exercici pressupostari 2018 es van produir una sèrie de circumstàncies que van ocasionar una desviació entre les quantitats consignades en el pressupost i els imports de les liquidacions que s'havien d'abonar durant aquesta anualitat. Entre les causes que van contribuir a aquesta desviació hi ha:

- La modificació de la periodicitat amb la qual s'havien de presentar al cobrament les liquidacions. Fins a 2017 es liquidava per trimestres i, a partir de gener de 2018, les liquidacions es practicaven amb caràcter bimestral. Per això, durant l'anualitat 2018, es van passar al cobrament liquidacions que es corresponien amb un període de tretze mesos, mentre que, en exercicis precedents, les liquidacions es corresponien amb períodes anuals (12 mesos).
- L'aprovació de l'Ordre 19/2018, per la qual es va dur a terme una revisió i actualització de les quanties dels mòduls i bases de compensació dels annexos II i III del Decret 17/2017, amb efectes des de l'1 de gener de 2018. Aquesta modificació va suposar, en termes econòmics, un increment durant els tres primers bimestres de l'exercici pressupostari, de 3.669.034,34 euros i de 25.230,73 €, respecte dels col·legis

d'advocats/ades i procuradors/es, respectivament, en concepte de diferències derivades de l'aplicació de les quanties dels mòduls i bases econòmiques de compensació recollits en l'Ordre 19/2018 esmentada.

A conseqüència del que s'ha dit i a la vista de la insuficiència de crèdit disponible per a cobrir la totalitat de la indemnització de les actuacions corresponents a les actuacions professionals realitzades, es va proposar incrementar la dotació de les línies indicades, la qual cosa va ser autoritzat mitjançant dos acords del Consell, de dates 30 de novembre de 2018 i 21 de desembre de 2018.

Finalment, l'import de la subvenció a favor del Consell Valencià de Col·legis d'Advocats va ascendir a 35.106.964,50 €, la qual cosa suposa desviació de +1.606.964,5 €. Respecte del Consell Valencià de Col·legis de Procuradors, l'import de la subvenció va ascendir a 5.872.263,85 €, la qual cosa suposa una desviació de +862.593,85 €.

Per a l'exercici pressupostari 2019, la Llei 28/2018, de 28 de desembre, de pressupostos de la Generalitat, preveu el programa pressupostari 112.70 del capítol IV de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, codi de línia S1675000 i aplicació pressupostària 07.02.02.0000.112.70, amb un import que ascendeix a 6.000.000 d'euros (del qual és beneficiari el CVCP de la Comunitat Valenciana) i el programa pressupostari 112.70 del capítol IV de la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques, codi de línia S1674000 i aplicació pressupostària 07.02.02.0000.112.70 amb un import que ascendeix a 39.000.000 d'euros (del qual és beneficiari el CVCA de la Comunitat Valenciana).

9. Conclusions

Amb l'elaboració d'aquest informe es plasma l'evolució de l'assistència jurídica gratuïta a la Comunitat Valenciana en el període 2015-2018, i es fa referència en alguns aspectes al recorregut experimentat des de l'assumpció, per la Generalitat, de les competències en matèria d'assistència jurídica gratuïta.

Durant aquest període, en matèria de normativa, s'ha de destacar l'aprovació del Decret 17/2017. En l'apartat 3.b.9 d'aquest informe s'analitzen de manera detallada els objectius, finalitat i les novetats que aquest ha suposat respecte de la normativa anterior. No obstant això, el contingut de la norma ha suposat una sèrie de novetats que a continuació s'exposen i que sens dubte milloren el model anterior:

a) Implanta un sistema de prestacions efectives que incideixen en la millora de l'atenció especialitzada de les persones més desfavorides i desprotegides.

b) Reforça els serveis d'orientació i accés a la justícia en relació amb les persones amb diversitat funcional, les que tinguen la capacitat modificada judicialment, o siguen presumptament incapaces, i amb les persones dependents, quan en tots aquests casos necessiten l'ajuda d'altres persones per a fer les activitats més essencials de la vida diària.

c) Estableix torns d'ofici especialitzats per matèries, branques del dret i víctimes en les quals concorren factors de vulnerabilitat especial que requereixen necessitats

especials de protecció, d'acord amb el que es disposa en la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte.

d) Preveu la possibilitat que, juntament amb els torns d'ofici que ja hi ha, es creen, allí on el nombre de professionals ho permeta, nous torns en matèries de violència de gènere, estrangeria i per a les persones amb diversitat funcional, que tinguen la capacitat modificada judicialment, presumptament incapaces, i persones dependents.

e) Aposta per la formació adequada dels qui hagen de prestar aquests serveis, ja que estableix l'exigència de l'acreditació d'experiència suficient o la superació dels cursos formatius específics que s'establisquen, per a poder prestar l'actuació professional en els diferents torns especialitzats.

f) Adapta la composició de la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta a les novetats legislatives.

g) Completa i reforça l'organització amb la creació del Consell Assessor d'Assistència Jurídica Gratuïta, un òrgan col·legiat encarregat de proposar criteris uniformes quant al reconeixement d'aquest dret, a fi d'aconseguir una aplicació homogènia de la llei. Així mateix, entre les funcions que el Decret 17/2017 atribueix a aquest òrgan es troba l'elaboració d'una memòria anual; aquest informe serveix per a establir les bases sobre les quals elaborar la dita memòria.

h) Introdueix millores en la gestió i tramitació dels expedients d'assistència jurídica gratuïta a fi d'aconseguir més eficiència i agilitat en el reconeixement del dret. Se'n poden destacar les següents:

1. Model normalitzat de sol·licitud que possibilita autoritzar expressament els col·legis d'advocats competents per a tramitar-la, a fi que aquests sol·liciten, consulten i verifiquen les dades econòmiques i, especialment, la informació relativa a les rendes i al patrimoni declarats; la poden recaptar en particular, de l'Administració tributària, Cadastre, Seguretat Social, així com dels registres de la propietat i mercantils o de qualssevol altres registres que tinguen aquesta informació.

2. Simplificació de la documentació que ha de presentar la persona sol·licitant.

3. Impuls de l'ús de l'expedient electrònic com a eina alternativa per a presentar sol·licituds, per a obtindre una reducció en els terminis de tramitació i un abaratiment del cost per a l'Administració pública i per a la ciutadania.

i) Dissenya un nou model de justificació i control de la subvenció del sistema d'assistència jurídica, així com de les despeses de gestió i infraestructures que els consells autonòmics i col·legis d'advocats i procuradors posen a la disposició del servei de justícia gratuïta i assistència a la persona detinguda, que s'ajuste a les garanties establides per la normativa de les subvencions.

j) S'adequa a la realitat normativa, ja que actualitza la tipologia i completa el barem de les compensacions econòmiques per les actuacions professionals dels qui duen a terme aquest servei.

k) Introdueix nous mòduls que donen resposta a les actuacions professionals actualment no remunerades, en alguns casos en virtut de les reformes processals sobrevingudes, i en alguns altres, perquè simplement no estaven retribuïdes.

Així mateix, l'article 44 del decret esmentat reconeix la naturalesa de la subvenció a la implantació i prestació dels serveis d'assistència jurídica gratuïta a càrrec dels col·legis d'advocats i procuradors que s'hi enumeren (torn de guàrdia permanent, torn d'ofici, despeses de funcionament dels serveis d'assistència jurídica gratuïta i dels serveis d'orientació jurídica, inclosos els especialitzats).

Igualment, preveu que l'import de la subvenció destinada a retribuir les actuacions professionals previstes en la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, es calcule segons els mòduls que es detallen en els annexos II i III de l'esmentat Decret 17/2017.

A més, cada annex inclou una quantitat per expedient tramitat destinada a subvencionar les despeses de funcionament i dotació d'infraestructures dels consells valencians i els col·legis professionals respectius. Una quantitat que va resultar modificada i incrementada, respecte dels professionals de l'advocacia, a través de l'aprovació de l'Ordre 19/2018.

Aquest nou sistema de subvenció respon al que s'estableix en l'article 39 de la Llei 1/1996, que determina un sistema de mòduls compensatoris per expedient tramitat, i no a un percentatge de la quantitat pressupostada (sistema aquest últim que s'aplicava fins al moment).

No obstant el que s'ha dit, en aquest temps transcorregut i a la vista de l'anàlisi efectuada, s'ha detectat la necessitat d'escometre modificacions en la normativa actual amb la finalitat de:

- erradicar de la norma el llenguatge sexista, tant a escala interadministrativa com en les relacions amb la ciutadania, i instaurar una política d'igualtat lliure d'estereotips sexistes;
- establir un procediment més àgil i eficaç per al reconeixement del dret a la justícia gratuïta;
- prendre mesures per a simplificar la gestió i tramitació de les sol·licituds, així com la resolució dels expedients de reconeixement del dret;
- integrar, així com desenvolupar, el procediment administratiu en supòsits de sol·licitud de substitució del professional designat, a conseqüència de l'última modificació de la Llei 1/1996.

Per a fer això, resultaria necessari, així mateix, avançar en la implantació i homogeneïtzació dels sistemes o plataformes informàtics. Continuar impulsant l'aplicació integral de l'expedient administratiu electrònic, aspecte en el qual té un paper decisiu la implantació de les TIC, així com una interconnexió adequada entre els diferents col·legis professionals i les comissions d'assistència jurídica gratuïta.

En segon lloc, cal destacar l'increment que s'ha produït en el nombre de sol·licituds de reconeixement del dret d'assistència jurídica gratuïta per les comissions d'assistència

jurídica gratuïta, així com en el nombre d'actuacions fetes pels professionals adscrits a aquest servei.

Una mostra d'això és la transcendència que ha adquirit la justícia gratuïta per a la ciutadania, que s'ha traduït en un increment progressiu en el volum de sol·licituds de justícia gratuïta i, per tant, actuacions dutes a terme. Això es deu a la major difusió d'aquests serveis, així com a la major confiança que aquests generen entre els sol·licitants de justícia gratuïta.

Les dades recopilades mostren, en línies generals, una evolució a l'alça quant al nombre d'actuacions desenvolupades, tant per les comissions d'assistència jurídica gratuïta en la resolució de sol·licituds i expedients de justícia gratuïta com els col·legis professionals, especialment quant al nombre d'assistències o guàrdies prestades així com actuacions del torn d'ofici realitzades. L'any 2016, el nombre d'actuacions realitzades pels professionals adscrits al servei de justícia gratuïta (torn d'ofici, guàrdies i tramitació col·legial d'expedients) va ascendir a 286.380, mentre que l'any 2018 el nombre d'actuacions ha arribat a la xifra de 296.372.

En tercer lloc, cal destacar l'increment pressupostari experimentat. Dins del període valorat, l'import de les línies destinades a sufragar les despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta ha experimentat un augment progressiu, fonamentalment al llarg d'aquesta última anualitat. L'aprovació de l'Ordre 19/2018, de 26 de juliol, per la qual es revisen les quanties dels mòduls i bases de compensació dels annexos II i III del Decret 17/2017, ha suposat un pas important en el compliment d'aquests objectius.

L'import destinat a finançar les despeses dels professionals de l'advocacia, derivades del servei d'assistència justícia gratuïta, en l'exercici pressupostari 2015 va ascendir a 20.425.000 €. L'any 2018, l'import executat per a sufragar aquestes despeses ha ascendit a 35.079.695,42 €. Respecte dels professionals de la procura, aquest import va ascendir a 2.842.000 € en l'exercici pressupostari 2015. En l'exercici pressupostari 2018, l'import abonat al Consell Valencià de Col·legis de Procuradors, en concepte de despeses derivades de la prestació del servei d'assistència jurídica gratuïta per part dels respectius col·legis i professionals adscrits al torn d'ofici, ha ascendit a 5.872.263,85 €.

En quart lloc, el resultat de l'estudi fet posa de manifest que la Comunitat Valenciana, en termes globals, se situa per damunt de la mitjana en la retribució dels procediments aplicables. Això és fruit de l'increment en la retribució dels mòduls amb els quals es financen les actuacions i assistències realitzades pels professionals del torn d'ofici, aplicat després de l'aprovació de la ja esmentada Ordre 19/2018.

En aquest sentit, actualitzades les quanties aplicables als mòduls i bases econòmiques de compensació dels annexos II i III del Decret 17/2017 valencià, s'ha considerat convenient fer un estudi comparatiu entre aquest i les quanties aplicables als mòduls aplicables en la resta de comunitats autònomes. De la mateixa manera, i atés que no tots els mòduls coincidien, ha sigut necessari dur a terme una assimilació de conceptes. Les dades oferides per aquest estudi apareixen reflectides en l'article denominat "comparativa de justícia gratuïta a les comunitats autònomes".

En cinqué lloc, s'han incrementat les accions encaminades a la formació dels professionals.

L'experiència ha demostrat que l'especialització en la prestació de l'assistència jurídica gratuïta i dels serveis d'orientació jurídica, en funció de les necessitats de les persones sol·licitants i ordres jurisdiccionals implicats, afavoreix i millora la qualitat del servei i redunda, per consegüent, en benefici d'aquelles persones que resulten creditores de justícia gratuïta.

Igualment, des del punt de vista del contingut material del dret, la realitat social durant els anys analitzats ha posat de manifest la necessitat d'estendre la gratuïtat en la justícia a altres àmbits o col·lectius vulnerables: a manera d'exemple, cal esmentar l'assistència prestada a presos o migrants, així com a víctimes de violència de gènere. Per a fer-ho possible, des de l'Administració s'ha impulsat la creació de serveis d'orientació jurídica especialitzats (com són els serveis prestats en els centres d'internament d'estrangers, en centres penitenciaris i els serveis d'orientació jurídica per a persones amb diversitat funcional). Igualment, també ha apostat per la creació de torns d'ofici especialitzats.

Amb la finalitat de millorar la qualitat en la prestació del servei de justícia gratuïta, s'han signat convenis de col·laboració i formació amb els CVCA i CVCP, com el conveni per a la formació contínua de procuradors en matèria de violència de gènere.

També es duen a terme accions formatives destinades a l'accés de professionals al torn d'ofici, accions organitzades i realitzades pels mateixos col·legis i impulsades i finançades per l'Administració.